

Hmeljar izhaja po potrebi — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Debič Boris — Tiska Celjska tiskarna — Številka 8 din — Za hmeljarje brezplačno — Poštšina plačana v gotovini

Izdaja hmeljarski odbor pri OZZ Celje-okolica

Po kongresu v Žalcu

Med resnimi ljudmi je v navadi, da presojajo vsako zborovanje, najsi bo majhen sestanek ali pa kongres, po tem kakšni so sklepi, odnosno zaključki. Tako je tudi edinole prav. Sklepi pa so seveda zopet lahko dobri ali slabi, stvarni ali nestvarni. Da se takšni pokažejo, je potreben določen čas, včasih daljši, včasih krajši. Gledano torej s tega vidika, je danes še prezgodaj dokončno oceniti pomen tudi kongresa v Žalcu. Kljub temu lahko rečemo, da je bilo njegovo delo pozitivno in za naše hmeljarstvo še posebej pomembno. Zakaj?

Poročila, ki so bila podana, so dala jasno in odkrito sliko kakšno je stanje hmeljarstva v Evropi, pa tudi v svetu sploh. No, če ljudje spoznajo položaj, se lahko s pravočasnimi in pametnimi ukrepi zavarujejo pred neprijetnimi presenečenji v prihodnosti. Dejstvo je, da bo v letošnjem letu znašala nadprodukcija hmelja 10—20%, to pa bi že v bližnji prihodnosti lahko imelo za hmeljarje neugodne posledice. Kongres je zato vstavil v resolucijo tudi točko, ki pravi, da je potrebno hmeljske nasade omejiti na sedanje površine odnosno jih celo zmanjšati, v kolikor se odprodaja hmelja pivovarniški industriji ne bo večala v istem obsegu, kakor žetveni donos. V takem položaju je razumljivo, da se bodo na svetovnem tržišču obdržali predvsem žlahtni, kakavostno dobri hmelji, med katere spada tudi naš savinjski. Če pri tem upoštevamo, da je še vedno ca. 50% manj žlahtnega hmelja kot pred vojno, lahko brez bojazni gledamo v prihodnost. Na žalost so se že našli nekateri črnogledi — po partizansko bi jim rekli paničarji —, ki s svojimi čenčami, da hmelj ne bo imel več bodočnosti, samo širijo negotovost med manj razgledanimi hmeljarji. Za te posameznike velja tista, ki pravi, da zaradi samih dreves ne vidijo gozda. Kongres je prav zato tudi vstavil v resolucijo zaključek, da je treba še izboljšati kakovost hmelja, kajti samo takšen bo tudi v prihodnje imel dobro mesto. Gotovo pa bi nespametno ravnali, če bi še v naprej veliko širili nasade. Prav to pa resolucija odsvetuje evropskim hmeljarjem. Toda ali to pomeni, da tudi savinjski hmeljarji ne bodo smeli razširiti svojih hmeljišč na predvojnih 2500 ha? V tem pogledu je bil prvotni osnutek resolucije, kakor ga je predložilo predsedstvo biroja, precej nejasno formuliran, kar je vzbudilo seveda precej upravičenega negotovanja prav pri naših, pa tudi francoskih delegatih. Ne smemo pozabiti, da je Nemčija že dosegla predvojne površine, mi pa bi bili že v drugič udarjeni. Zato so naši delegati vstavili zelo važen amandma, ki so ga tudi francoski in belgijski delegati iskreno podprli in ki je bil končno tudi sprejet. Pomen amandmaja je v tem, da obvezuje Evropski biro za hmeljarstvo, da bo v primeru, če se bo pokazala potreba omejiti površine, proučil in priporočil načrt, ki bo

upošteval poseben položaj vsake posamezne dežele. S tem je onemogočeno, da bi se morebitno omejevanje hmeljskih površin določilo kar pavšalno, kar bi predstavljalo posebno za naše hmeljarstvo veliko krivico, saj je že itak utrpelo ogromno škodo prav zaradi brutalnega divjanja nemškega fašizma. Zato za sedaj za nas omejitev ne pride v poštev, dokler ne bomo dosegli predvojnih 2500 ha. Zasluga naših tovarišev delegatov pa je, da je končno sprejeta resolucija jasno formulirana, kar je edinole pravilno, da ne bi morali kdaj pozneje šele dokazovati kaj je belo in kaj ne.

Važen je tudi sklep, da bi se pri vladah držav, ki so članice Evropskega biroja za hmeljarstvo, skušalo doseči, da bi dovoljevale uvoz samo žlahtnega hmelja. S tem bi se še bolj zagotovile možnosti za prodajo žlahtnega hmelja.

Če iz tega napravimo kratek zaključek, vidimo, da se nam ni treba bati prihodnosti, ako bomo upoštevali nasvet Kongresa in se še vnaprej borili za kakovost našega hmelja. Pri tem bi takoj tudi pripomnili, da nam je letos le nekoliko spodrsnilo že pri uničevanju uši, posebno pa sedaj rdečega pajka, za kar pa ne moremo valiti krivdo samo na Inštitut za hmeljarstvo ali pa na Hmeljarski odbor, še manj pa morda na reorganizacijo v hmeljarstvu, kakor to nekateri zlohotno namigujejo, pač pa leži tudi krivda na funkcionarjih kmetijskih zadrug in v nemali meri hmeljarjev samih, saj nekateri niso niti enkrat škropili, medtem ko so v Nemčiji škropili tudi po dvajsetkrat in še več, kakor so poročali na kongresu.

Kongres pa ni bil pomemben samo po svojih sklepih. Vsi delegati so bili navdušeni nad sijajnim sprejemom in organizacijo kongresa, karšnega pač niso pričakovali. Ne smemo pozabiti, da so bili med inozemskimi delegati večinoma ljudje, ki so bili priučeni v Jugoslaviji, ki so prihajali k nam z raznimi dvomi in pomisleki, saj je Jugoslavija še vedno tarča besne informbirojevske, posebno pa vatikanske reakcionarne gonje. Nekemu so pripovedovali, da bo v Jugoslaviji stradal, drugi ni mogel verjeti, da pri nas res nimamo kolhozov itd. itd. Temu se ni čuditi, kajti še danes trobijo v svet n. pr. italijanski kulturonošci (teh in sličnih se še dobro spominjamo iz nedavne preteklosti), da smo Jugoslovani le nekulturni balkanski barbari itd. Tako pa so se lahko tudi udeleženci kongresa prepričali, ko so na primer ob ogledu šempeterskih izkopanin izvedeli, da so tudi naši hmeljarji mnogo pripomogli k izkopavanju, da niso samo umni hmeljarji ampak ljudje, ki grade svojo bodočnost na bogatih kulturnih tradicijah, da naši ljudje in naša država v ničemer ne zaostajajo za »civiliziranim«
zapadnim svetom itd. Ob ogledu Inštituta za hmeljarstvo

so skorajda z zavistjo priznavali, da takšnega tudi oni nimajo. Niso mogli prehvaliti vpljudnost naših ljudi, gostoljubnost, s katero so bili sprejeti, da ne omenimo niti pokrajinskih lepot naše dežele itd.

Kongres je torej marsikateremu tujemu udeležencu pomagal do spoznanj, ki bodo še bolj utrdila ugled naše domovine v svetu in ji pridobila novih prijateljev.

To nam potrjuje tudi prisrčen aplavz, s katerim so udeleženci kongresa sprejeli pozdravno brzojavko maršalu Titu.

Četudi bi kongres v nobenem drugem oziru ne bil pomemben, je že to kar smo navedli dovolj, da lahko upravičeno trdimo, da so se napori, ki jih je imel Hmeljarski odbor z organizacijo kongresa, izplačali!

Dovoz hmelja letnika 1953

14. 9. 1953	Kmetijsko gospodarstvo Arja vas in Kmetijsko gospodarstvo Založe	Od 3. 10. do vključno 11. 10. 1953 ni prevzema
15. 9. 1953	Drž. posestvo Žovnek, Ekonomija KZ Trnava in Kmetijsko gospodarstvo Šmartno o. P.	12. 10. 1953 KZ Ljubečna, KZ. Sv. Frlorjan in KZ Šalek
16. 9. 1953	Posestva kmetijskih zadrug Vransko, Prekopa, Tabor, Gomilsko (Beton), Gotovlje, Juteks Žalec, MLO Celje-mesto (Lava) in Šentilj	13. 10. 1953 KZ Ponikva pri Žalcu in KZ Ponikva pri Grobelnem
17. 9. 1953.	od KZ Prebold — Dolenja vas in Kaplja vas	14. 10. 1953 KZ Griže
18. 9. 1953	od KZ Prebold — Latkova vas in Marija Reka	15. 10. 1953 KZ Strmec, KZ Šoštanj, KZ Mozirje, KZ Ljubija, KZ Nazarje in KZ Rečica ob Savinji
19. 9. 1953	(sobota) ni prevzema	16. 10. 1953 od KZ Žalec — Velika Pirešica in Pernovo ter KZ Šmartno v R. d., KZ Rečica pri Laškem in KZ Velenje
21. 9. 1953	od KZ Prebold — Prebold in Šešče ter KZ Škofja vas	17. 10. 1953 (sobota) ni prevzema
22. 9. 1953	od KZ Polzela — Polzela	19. 10. 1953 od KZ Trnava — Orlavas in Šentrupert
23. 9. 1953	od KZ Polzela — Breg in Podvin	20. 10. 1953 od KZ Trnava — Trnava, KZ Lokovica in KZ Teharje
24. 9. 1953	od KZ Polzela — Založe ter KZ Vojnik in KZ Dobrna	21. 10. 1953 KZ Celje-mesto, KZ Frankolovo, KZ Šmarje pri Jelšah, KZ Sentjurij pri Celju in KZ Blagovna
26. 9. 1953	(sobota) ni prevzema	22. 10. 1953 KZ Galicija, KZ Mengeš in od KZ Šentandraž — Dobrič
28. 9. 1953	od KZ Braslovče — Braslovče, Kamenče in Preserje	23. 10. 1953 od KZ Šentandraž — Šentandraž in od KZ Tabor — Loke
29. 9. 1953	od KZ Braslovče — Dobrovlje, Zg. Gorče in Glinje	24. 10. 1953 (sobota) ni prevzema
30. 9. 1953	od KZ Braslovče — M. Braslovče in Podvrh	26. 10. 1953 od KZ Tabor — Kapla in Pondor
1. 10. 1953	od KZ Braslovče — Poljče in Topovlje	27. 10. 1953 od KZ Tabor — Ojstriška vas in Sv. Miklavž
2. 10. 1953	od KZ Braslovče — Rakovlje, Sp. Gorče in Parižlje	

28. 10. 1953 od KZ Tabor — Tabor in Črni vrh ter od KZ Gomilsko — Zakl
29. 10. 1953 od KZ Gomilsko — Sv. Matevž in KZ Gorenje
30. 10. 1953 od KZ Gomilsko — Gomilsko
- Od 31. 10. do vključno 8. 11. 1953 **ni prevzema**
9. 11. 1953 od KZ Gomilsko — Grajska vas ter od KZ Vransko — Prekopa
10. 11. 1953 od KZ Vransko — Sv. Jeronim
11. 11. 1953 od KZ Vransko — Vransko, Čeplje, Stopnik in Motnik ter od KZ Šempeter — Sp. Grušovlje
12. 11. 1953 od KZ Šempeter — Šempeter, Sp. Roje in Zalog
13. 11. 1953 od KZ Šempeter — Podlog
14. 11. 1953 (sobota) **ni prevzema**
16. 11. 1953 od KZ Šempeter — Doberteša vas in Zg. Roje
17. 11. 1953 od KZ Šempeter — Zg. Grušovlje in Kale
18. 11. 1953 KZ Šentilj pri Velenju
19. 11. 1953 KZ Letuš
20. 11. 1953 KZ Šmartno ob Paki
21. 11. 1953 (sobota) **ni prevzema**
23. 11. 1953 KZ Šentjanž pri Velenju in od KZ Petrovče — Petrovče
24. 11. 1953 od KZ Petrovče — Arja vas, Gorica in Mala Pirešica
25. 11. 1953 od KZ Petrovče Dobriša vas in Liboje
26. 11. 1953 od KZ Petrovče — Levec
27. 11. 1953 od KZ Petrovče — Drešinja vas, Kasaze, Ruše, Sv. Križ in Zabukovca
28. 11. 1953 (sobota) **ni prevzema**
30. 11. 1953 **Zamudniki**
1. 12. 1953 **Zamudniki**
2. 12. 1953 **Zamudniki**
3. 12. 1953 **Zamudniki**

KZ Gotovlje in KZ Žalec (Žalec, Zg. in Sp. Ložnica, Vrbje) bosta dovažali hmelj na odpoklic.

Drž. posestvo in privatni sektor Radlje ob Dravi in KZ Straža dostavita hmelj prvi teden meseca novembra.

»Hmezad« bo prevzemal hmelj letošnjega pridelka po gornjem vrstnem redu. Hmeljarje opozarjamo, da se točno drže vrstnega reda ter dneva, določenega za prevzem dotične vasi oziroma KZ (območja Kmetijske zadrage). Ako bi pa bil na ta dan dovoz zaradi dežja nemogoč, naj pripeljejo prizadeti hmelj v soboto istega tedna. V primeru večdnevnega deževja pripeljejo v soboto samo prvoprizadeti, vsi ostali pa v dneh, ki

so določeni za zamudnike, in to je 3. oktobra, 11. oktobra, oziroma od 31. oktobra do 8. novembra. Ti dnevi so določeni tudi za morebitne zamudnike, zato naj ne prihajajo izpraševati, kdaj naj pripeljejo hmelj. **Kdor se ne bo držal reda, bo peljal hmelj nazaj!**

Hmeljarji, pripeljite na določen dan vsi strnjeno hmelj k prevzemu, ker nam s tem olajšate poslovanje, prav tako pa tudi vaši Kmetijski zadrugi, ki vam bo ob izvršenem obračunu izplačala hmelj. K prevzemu naj prinese vsak hmeljar s seboj knjižico Hmeljne komisije. Ob prevzemu hmelja dobi vsak hmeljar tehtni listek, s katerim se mora brezpogojno zglasiti v za to določeni pisarni »Hmezad«.

Ker je ugotavljanje kakovosti hmelja v večernih urah nemogoče, bomo prevzemali hmelj le od tistih hmeljarjev, ki bodo pripeljali hmelj dopoldne. Vse ostale bomo zavrnil.

Vreče za potlačanje hmelja se že dobijo vsak dan v Hmeljarni od 7. do 12. ure. Preskrbite si jih pravočasno! Kakor hitro bo hmelj dovolj goden, ga potlačite, pri tem pa pazite, da zelo odvolgnjenega blaga ne potlačite premočno. Povprečna teža posameznih vreč naj ne presega 45 kg. Ob suhem vremenu je nevarnost, da se hmelj pri tlačenju zdrobi, zato ga ne tlačite, ker si s tem sami škodujete. Zdrobljenega hmelja ne moremo prevzemati, ker gre to na škodo skupnosti. Zaradi tega počakajte na primerno vreme, da hmelj odvolgne in ga pripeljite potem ob dneh, ki so določeni za zamudnike. **Opustite vsako navlaženje hmelja pred tlačenjem, ker trpi takšen hmelj na barvi, poleg tega pa smo primorani, da vam odtegnemo določen odstotek.** Posebno opozarjamo hmeljarje, da letošnje leto zaradi različnih kvalitiet pazijo na sortiranje in ne mešajo slabših vrst med boljše. Potlačene vreče hranite na suhem prostoru, nikakor pa ne v kletih ali na vlažnem. Tudi ne valjajte polnih vreč pred dovozom po rosi, ker s tem škodujete sami sebi. Prevzemnik mora v vsakem takem primeru več ali manj odtegniti od teže ter izenačiti takšno škodo, nepoštenega hmeljarja pa prijaviti.

Prvoletnika ne mešajte med ostali hmelj, ker si s tem pokvarite kvaliteto. Zgodaj obrani hmelj potlačite posebej in ga ne mešajte s pozneje obranim, sicer boste imeli slabo kvalifikacijo.

Vreče, ki vam jih posodi »Hmezad« za dovoz hmelja, so skupna last; zaradi tega pazite na nje, da jih ne poškodujete. Vsakdo odgovarja zanje. Neuporabljene vreče pripeljite s seboj ob prevzemu hmelja in jih vrnite. Pri tej priliki zahtevajte, da se vam v vašo knjižico vpišejo vrnjene vreče, polne kakor prazne. Kdor ne bo vrnil vreč, se mu vsaka vreča zaračuna po 2000 din.

O morebitnih spremembah dovoza bomo obveščali Kmetijske zadrage.

Prihodnje leto hočemo imeti zdrave in močne nasade

Za rast rastlin so neobhodno potrebni sončna svetloba in toplota, ogljikov dvokis iz zraka, listno zelenilo ter voda in v njej raztopljene ruđninske snovi. Kako pa skali seme in kako poženejo spomladi trajnice večletnih rastlin, med katere spada tudi hmelj, ker nimajo listnega zelenila ali klorofila? V semenu in koreniki se nahaja rezervna hrana, kamor jo je rastlina spravljala v času rasti in zorenja.

V avgustu, ko hmelj obiramo, še ni fiziološko zrel, saj vidimo, da je hmeljevina še popolnoma zelena. Ne drži, kar mnogi še mislijo, da se bolj odebeli plod, če raznim rastlinam odstranimo listje (n. pr. pesi, ko-

ruzi, sončnicam). Zato nikar ne režimo hmeljevine takoj po obiranju ali pri smukanju hmeljev. Hmeljevino moramo pustiti tako dolgo, da listje popolnoma zrumeni, ker med tem časom potuje vsa rezervna hrana v koreniko. S preiskavo so dognali, da se nahaja po obiranju v hmeljevini 25% dušika in fosforja ter 34% kalija. Te snovi so našli nakopičene kot rezervno hrano v hmeljskem štoru in njegovih korenkah, kamor jih rastlina nakopiči za prihodnje leto.

Najpravičneje bi bilo, da bi ostala hmeljevina neodrezana, dokler se povsem ne posuši in listje odpade, saj je takrat v hmeljskem štoru trikrat več du-

šika, dva in pol krat več kalija in za četrtno več fosforja, kakor v golih trtah. S to rezervno hrano si rastlina pomaga prihodnje leto, dokler še nima razvitih zelenih listov, s to rezervo se hmelj hrani do maja in šele takrat pričnejo korenine vsrkavati raztopljene rudninske snovi iz zemlje. Vsak hmeljar bo pametno preudaril, kako velik pomen ima založna hrana v sadežu in bo že pri odoravanju hmelja pazil, da ne bo rezal niti s plugom, trgal hmeljevino, še manj pa predčasno rezal hmeljsko trto, bilo za krmljenje ži-

vini ali za steljo. Pustimo hmeljevino dozoreti, da bo tudi drugo leto rastlina zastavna in že spomladi z bujno rastjo odporna proti hmeljskim škodljivcem ter rodila lep in obilen pridelek.

Rastlina, ki je že spomladi bujna in krepke rasti, je enako kakor človek odpornejša proti škodljivcem, še lažje pa prenese zaščitna sredstva, katera bomo morali drugo leto po vsej verjetnosti še bolj uporabljati.

Kmetijska šola za hmeljarje v VRBJU pri Žalcu

Letos, pozno v jeseni bo začela delovati kmetijska šola za hmeljarje. Potrebo po takšni šoli so hmeljarji že davno občutili, samo da se njih želje in zahteve do sedaj niso uresničile. Pa tudi sedaj se ta šola še ne bi ustanovila, ako ne bi združna organizacija hmeljarjev dala šoli na razpolago skoro vse kar potrebuje: zgradbo in opremo za šolske in internatske prostore, šolsko posestvo in deloma tudi učne moči. Zato lahko hmeljarji smatrajo to šolo kot resnično njihovo, saj je v veliki meri plod njihovih žuljev in prizadevanj.

Namen šole je vzgajati mlade mojstre naprednega hmeljarstva. Med nami že deluje lepo število zelo delavnih ljubiteljev hmeljarstva, ki so si z neumornim delom v hmeljarstvu pridobili veliko spretnost in praktično znanje, da že uspešno uporabljajo sodobne proizvodne ukrepe pri vzgoji hmeljske rastline, spravljanju in konserviranju pridelka. Le malo pa je med nami pravih mojstrov hmeljarstva, torej takšnih, ki niso samo spretni in fanatični ljubitelji proizvodnje hmelja, temveč tudi vsestransko izobraženi gospodarji in mojstri v svoji stroki.

Tudi v kmetijstvu težimo za tem, da mora imeti dotični, ki upravlja kakšen kmetijski obrat, predpisano strokovno in praktično izobrazbo, in ne le slučajno pridobljeno znanje. V naprednih državah morajo bodoči kmetovalci, slično kot pri nas učenci v obrti, v uk k izučnim mojstrom kmetijstva in morajo polagati pomočniške in mojstrske izpite, če hočejo prevzeti in voditi svoje kmetije. Prej ali slej bodo tudi pri nas uveljavljeni slični predpisi, ker napredek v kmetijstvu ni mogoč, če bodo kmetovalci najmanj izučeni in strokovno podkovani člani sodobne družbe. To pomanjkljivost v sestavi sodobne družbe naj pomaga odpraviti tudi ta šola, katere absolventi naj bodo obenem tudi podaljšana roka šole oz. Inštituta za hmeljarstvo, kadar gre za širjenje sodobnega strokovnega in praktičnega znanja na vsem hmeljarskem področju.

Po načrtu naj bi trajalo šolanje 2 leti. V zimskem tečaju prvega leta, ki traja 4½ meseca, se učenci uče teoretičnih temeljev za strokovne predmete in nekatere učne snovi splošne izobrazbe. Poletni semester prvega leta je namenjen poljedelski praksi na šolskem posestvu, ki bo zvezana s strokovnim poukom iz specialnega poljedelstva, sadjarstva in vrtnarstva. Ta praksa in pouk trajata 4 mesece. Prvi letnik se konča konec junija, nakar imajo učenci 3 mesece počitnice, da lahko doma pomagajo pri delu.

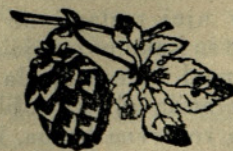
V oktobru drugega leta se začne praksa učencev v živinoreji na šolskem posestvu. Obenem se bo učevala specialna živinoreja, uprava posestev in nekateri predmeti splošne izobrazbe. Na koncu tega tečaja napravijo učenci izpit iz učne snovi vseh treh tečajev.

Poletni tečaj drugega letnika šolanja je namenjen kontrolirani praksi na izvenšolskih kmetijskih obratih ali pa na domači kmetiji, kakor bo pač šolsko vodstvo določilo. Ta praksa je nekaj novega v kmetijskem šolstvu pri nas. Učenci bodo sicer na praktičnem delu na omenjenih posestvih, morali pa bodo obvezno prihajati 1—2-krat tedensko za nekoliko ur v šolo. Ob tej priliki bodo poročali o svoji praksi, iznašali probleme proizvodnje s katerimi so se srečali in posvetovali se bodo s svojimi učitelji, kakšna naj bi bila strokovno in operativno najbolj pravilna rešitev teh problemov. Obenem bodo učenci pod vodstvom učiteljev izdelali dolgoletni gospodarski načrt za posestvo, kjer so na praksi. Ta praksa traja do 1. oktobra, nakar dobijo učenci spričevala.

Sprejemajo se učenci, ki so že 17 let stari in so uspešno dokončali popolno ljudsko šolo. Če niso dokončali nižje gimnazije ali osemletke, morajo položiti sprejemni izpit, s katerim bodo dokazali, če je njih splošna izobrazba tolikšna, da bodo mogli slediti pouku na kmetijski šoli.

Šolanje je brezplačno. Učenci bodo stanovali oba zimski in prvi poletni semester v internatu šole. Za celotno oskrbo bodo plačevali mesečno din 2000.—. Revnejši, toda pridni učenci, bodo lahko plačevali tudi manj. V vsak letnik se sprejme 20 učencev.

Lastnoročno pisane vloge za sprejem v šolo je poslati najdalje do 20. septembra t. l. V vlogi je navesti razen življenjepisa učenca tudi podatke o starših in podatke o domačem posestvu t. j. površino njiv, posebno koliko jih je pod hmeljem, dalje površino travnikov, pašnikov, sadonosnikov, vinogradov in gozdov. Kdor ni doma s kmetije, mora navesti razloge, zakaj želi obiskovati to šolo. Vlogi je priložiti: prepis rojstnega lista, zadjega šolskega spričevala, zdravniško spričevalo, potrdilo o nekaznovanju in čez 18 let stari tudi potrdilo o volilni pravici. Razen tega je še priložiti prošnji izjavo očeta ali varuha, da bo v redu plačeval oskrbnino za učenca. Vloge je poslati na Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu.

Ing. K. M.

Kaj vse smo lahko letos opazili v naših hmeljiščih?

V letošnjem letu je zavoljo izrednih klimatskih prilik prišlo v naših hmeljiščih do izraza mnogo napak, ki jih delamo pri škropljenju, obdelovanju, gnojenju in pridelovanju hmelja sploh. Te pomanjkljivosti lahko služijo kot bogata izkušnja ne samo hmeljarjem, ampak tudi kmetijskim zadrugam in oblastem, ki se bavijo z organizacijo kmetijstva in odločajo o načinu pospeševanja hmeljarstva.

Kljub temu, da smo šele pri koncu obiranja in da hmelj še ni oddan Hmezadu, ko bomo lahko rekli končno besedo o škodi zlasti na kvaliteti, ki so jo povzročili razni škodljivci in bolezni ali pa druge napake v hmeljiščih, so nam ogledi nasadov pred in pri obiranju toliko povedali, da je prav, če spregovorimo nekaj besed.

Z naštevanjem napak odnosno načinov, kako bi razne pomanjkljivosti odpravili z naših hmeljišč, bomo nadaljevali tudi v prihodnjih številkah in bomo, ko bo prevzem pri Hmezadu končan, računsko ugotovili, kaj vse smo v letošnjem letu v hmeljarstvu zapravili.

Lahko se nam zgodi, da škoda, ki je letos nastala na kvaliteti v naših hmeljiščih, ne bo samo zmanjšala letošnjega izkupička za hmelj, ampak tudi neugodno vplivala na plasiranje hmelja v prihodnjih letih. Kdor količkaj zasleduje svetovno trgovino s hmeljem opaza, da ugodna konjunktura, ki je vladala vsa povojna leta, polagoma pada zlasti za manj kvalitetno blago. Tudi na zasedanju Evropskega biroja za hmeljarstvo, ki je bilo 15. avgusta 1953 v Žalcu, je bilo to dejstvo močno poudarjeno. In ker vsi znaki kažejo, da se bližamo času, ko se bo borba za dobro plasiranje hmelja zaostрила, moramo posvetiti vso skrb kvaliteti našega goldinga, če mu hočemo obdržati trg in sloves, ki ga v svetu uživa.

Okvare, ki smo jih imeli letos priliko opazovati na hmelju, so vseh vrst. Levji delež vzrokov vseh poškodb na zelenih kobulah pa nosijo bolezni in škodljivci oziroma točneje povedano prešibka borba proti njim. Zato bi se najprej ustavili pri zaščitni službi hmeljišč, ki je največja rak rana našega hmeljarstva.

Letos smo imeli priliko opazovati na naših hmeljiščih posebno močne napade uši, peronospore in rdečega pajka. Borba proti njim je bila pomanjkljiva in ti neuspehi se jasno vidijo na pridelku. Za uspešno izvedeno škropljenje so potrebni tile pogoji: dobro škropivo, dobre škropilnice, dober škropilec odnosno organizator škropljenja in pravilna organizacija obveščevalne službe odnosno ugotavljanje ekoloških pogojev posameznih bolezni in škodljivcev. Vsi ti pogoji so pri nas zelo redko združeni in zato uspešno izvršena škropljenja niso pogosta.

Ustavimo se najprej pri škropivih. Od dobrega škropiva zahtevamo, da je učinkovito proti škodljivcem, neškodljivo za rastlino, po možnosti neškodljivo za človeka in živali, da čim hitreje in čim dalj časa učinkuje, da ne maši šob pri škropilnicah itd. Sredstvo, ki ima vse te lastnosti združene, je idealno in takih je prav malo. Dve svojstvi pa mora imeti vsako škropivo, to je učinkovitost proti škodljivcem in neškodljivost za rastlino, ker sicer se nam ga ne izplača uporabljati. Na žalost smo letos uporabljali škropivo,

ki ni imelo niti teh dveh svojstev. V letošnji sezoni so nam bila na razpolago naslednja škropiva: nikotinol, pantakan, lindane in fosferno proti ušem, bakreno apno in modra galica proti peronospori, žveplenoapnena brozga, kumulus in sumporol proti rdečemu pajku. Pa si jih oglejmo po vrsti, kako smo bili z njimi zadovoljni.

NIKOTINOL se je pokazal dovolj dobrega zlasti, če smo mu zvečali lepljivost z mazavim milom. Na listih ni puščal nobenih opeklin, deloval je sicer nekoliko počasneje, ampak zadovoljivo. Lepe uspehe smo dosegli zlasti tedaj, če smo predpisano koncentracijo zvišali na 2–3%.

Največ polemike in vroče krvi je vzbudil med hmeljarji PANTAKAN in to povsem upravičeno. Ker je to škropivo naredilo v naših hmeljiščih večmilijonsko škodo, bomo o njem obširneje spregovorili.

Pantakan je sredstvo na podlagi diklor-difenil-trikloretana ali kratko DDT-ja. DDT je bel kristal, ki ga za škropljenje topimo v lahkem mineralnem olju in mu dodamo emulgator, da ga mešamo z vodo.

DDT je dotikalni in želodčni strup, to se pravi, da deluje na žuželke pri dotiku in če ga zavžijejo. Deluje počasi in včasih nastopi smrt šele po dveh ali treh dneh. DDT preparati se uporabljajo po vsem svetu v sadjarstvu, vinogradništvu, poljedelstvu, vrtarstvu in povsod z dobrimi uspehi. DDT učinkuje proti mnogim škodljivcem, med drugim tudi proti ušem in koloradskemu hrošču. Za človeka in toplokrvne živali pa je neškodljiv. Pantakan uporabljajo v naši državi že nekaj let zlasti v sadjarstvu in vrtarstvu vse do letošnjega leta z dobrim uspehom.

Ko so se na hmelju pojavile uši v večjih množinah, so hmeljarji poleg drugih sredstev uporabljali za škropljenje tudi tekoči pantakan v koncentraciji 0,75 do 1%. Po škropljenju s pantakanom so se pojavile na listju večje ali manjše opeklinae in v nekaj dneh je vse poškropljeno listje odpadlo. Zaradi vlažnega vremena se je hmelj zlasti tam, kjer so mu takoj dognajili s solitrom, hitro obrasel in škoda, ki je nastala zaradi opeklin ne bi bila tako velika, če se ne bi tik pred obiranjem pojavil rdeči pajek, ki je v nekaj dneh pobarval s pantakanom škropljena hmeljišča popolnoma rdeče.

Pojnav smo si razložili na ta način: Ko se je zaradi ugodnega vremena začel rdeči pajek hitro razmnoževati in ni našel na spodnjem delu rastline nič listja za hrano, se je hitro povzpел proti vrhu, kjer so pogoji za njegov razvoj zaradi sonca in svetlobe še ugodnejši in napad je v kratkem času postal katastrofalen.

Tudi v tistih hmeljiščih, kjer listje zaradi škropljenja s pantakanom ni odpadlo, so bile poškodbe zavoljo pajka mnogo večje kot v neškropljenih odnosno z drugimi sredstvi škropljenih hmeljiščih. Kje tiči tu vzrok? Na spodnjih listih, ki so bila škropljena, je ostala mastna prevleka od slabe pantakanove emulzije. Ta prevleka za pajka ni bila smrtna, pač pa ga je pregnala na neškropljeni del hmelja. Predno se je nesreča dobro opazila, se je pajek že tako razmnožil, da je škropljenje z žvepleno apneno brozgo ali z žvepleni preparati lahko samo v manjši meri zaustavilo propast. Nekaj hmeljišč je bilo tako rdečih,

da se prebiranje hmelja sploh ni izplačalo. Drugje so morali začeti z obiranjem medlega hmelja, če so ga hoteli sploh kaj rešiti. Seveda so pri tem ogromno zgubili na teži in kvaliteti.

Zakaj je toliko hvaljeni pantakan v letošnjem letu tako odpovedal? Po vsej verjetnosti nista v preparatu odgovarjala mineralno olje in emulgator. Tvornica je tem stvarjem v letošnjem letu posvetela odločno premalo pozornosti. Prva leta, ko smo doma izdelovali pantakan in pepein, (ki je prav tako sredstvo na osnovi DDT-ja) sta bili obe sredstvi kar zadovoljivi. Vsa naša strokovna literatura jih je pohvalila. V zadevi se bo Hmeljarski odbor, čim bo točno ugotovljena celokupna škoda, pritožil v Beograd na Zvezni oddelek za zaščito rastlin in na tvornico Chromos v Zagrebu, ki je škropivo izdelala.

Da so bile opekline v nekaterih krajih posebno hude, je krivda tudi na trgovski mreži, ki hitro se sesedajočega škropiva ni pred vsakim izdajanjem premešala. Če pantakan namreč nekaj časa stoji na miru, se kmalu ločita dve plasti: zgornja, ki vsebuje več olja in spodnja, ki je gostejša. Tisti, ki je dobil bolj oljnato tekočino je svoje nasade tudi v večji meri zažgal.

Poškodbe so bile zlasti močne tam, kjer so škropili preko dneva v sončni pripeki. Kapljice, ki se na listje nabirajo, delujejo kot leče in sončni žarki z njihovo pomočjo zažigajo listje. Oljne kapljice se na listju dalj časa zadržijo kot vodne in so zato poškodbe še hujše.

Škoda, ki jo je letos napravil pantakan hmeljarjem je velika, ne samo zaradi uničenega pridelka ampak tudi zato, ker so mnogi izgubili zaupanje v učinkovitost kemične zaščite.

Z LINDANE-om, ki je preparat na osnovi heksaklorcikloheksana ali krajše HCH ali 606, smo bili zelo zadovoljni in lahko trdimo, da je v letošnji borbi proti ušem dosegel najboljše rezultate. Listje po škropljenju je ostalo lepo temnozeleno. Učinkovitost je med vsemi letos uporabljenimi škropivi najdaljša. Prijetno je z njimi delati tudi zato, ker je za ljudi in toplokrvne živali neškodljiv. Vsekakor je lindane škropivo, ki ga bomo v borbi proti ušem še nadalje upoštevali v naših hmeljiščih.

Tudi FOSFERNO je naša hmeljišča lepo očistil uši, vendar je njegovo delovanje kratkotrajno. Čeprav je učinkovit proti rdečemu pajku, vendar je njegovo dejstvo prekratko, da bi, ko ga uporabljamo proti ušem, učinkoval tudi proti rdečemu pajku, ki se masovno razvija šele v juliju in avgustu. Fosferno je za človeka in za živali zelo strupen, zaradi tega se moramo točno držati navodil pri uporabi strupenih škropiv, ki so izšla v »Hmeljarju« št. 7. Prihodnje leto bomo morali v borbi proti rdečemu pajku uporabljati tudi sistemična škropiva, ki kažejo, da so proti njem najbolj učinkovita. Bistvo sistemskih škropiv je v tem, da prodre skozi celice v rastlino, po njej krožijo in zastrupljajo sok, ki ga žuželke sesajo. V rastlini ostanejo 3 do 4 tedne in jo za ta čas imunizirajo proti sesajočim žuželkam. Sistemična preparata sta systox in pestox (prvi nemškega in drugi angleškega izvora). Prihodnje leto bomo morali doseči, da pridejo sistemična škropiva pri nas v prodajo in jih bomo uporabljali proti rdečemu pajku že v mesecu juliju. Škropili bomo skupaj z bakrenim apnom in si bomo na ta način prihranili stroške za enkratno škropljenje ter brez skrbi pričakovali suh in topel avgust, kajti pajek se na rastlinah z zastrupljenim sokom ne bo mogel razviti.

Z BAKRENIM APNOM smo bili kar se tiče učinka kar zadovoljni, vendar zlasti starejše apno, ki ima že temnozeleno barvo, pušča v sodih preveč usedline, nam maši šobe in na ta način povzroča še več defektov na naših že itak slabih škropilnicah.

Mnogi so letos škropili proti peronospori z MODRO GALICO, ki ima daljše delovanje kot bakreno apno, je pa priprava škropiva bolj nerodna in pri neizvežbanih škropivcih se lahko zgodi, da brozga ni dovolj nevtralna in povzroča opekline na listju, ali pa je alkalična, kar ji zmanjšuje učinkovitost. Nikdar ne škropimo z galico, ne da bi jo prej preizkusili z reagenčnim papirčkom. Misliti bo treba na to, da bi v kmetijskih zadrugah, kjer so ljudje bolj navajeni škropiti z modro galico kot z bakrenim apnom, organizirali skupno pripravljanje brozge za vse hmeljarje. Več se bomo o tem pogovorili, ko bomo razpravljali o organizaciji zaščitne službe.

BAKRENO ŽVEPLENA BROZGA in KOLOIDNO ŽVEPLO sta se v borbi proti rdečemu pajku dobro izkazala samo pri manjših okužbah in pri izdatnem škropljenju. Kadar nastopi močna infekcija proces lahko samo zadržita za nekaj časa, ne moreta pa uničiti zalege in v ugodnem vremenu se rdeči pajek razvija naprej. Z brozgo proti rdečemu pajku se bomo prihodnje leto borili takoj, čim bomo opazili na spodnjih listih pajčevino odnosno prve pajke. Najbolje bo če bomo kombinirali škropljenje proti rdečemu pajku s škropljenjem proti peronospori.

Še nekaj nam ne gre pri škropivih v račun. V vsaki prodajalni imajo zaščitna sredstva drugo ceno. Razlika je mnogokrat več kot 100%. Država daje na škropiva regres, da bi omogočila nabavo slehernemu kmetu, cene pa se na nam nerazumljiv način dostikrat močno dvignejo. Zato smo sklenili, da bomo v »Hmeljarju«, ko bomo govorili o škropivih, objavljali tudi njihove cene. Kmetijske zadruge pa naj se brigajo zato, da bodo dosegle za zaščitna sredstva regrese in da bodo škropiva res lahko po navedenih cenah prodajali.

Druga boleča točka hmeljske zaščite so škropilnice. Redke so zadruge, ki imajo toliko škropilnic, da škropljenje na svojem teritoriju pravočasno opravljajo. Ena takih zadrug je Šmartno ob Paki, ki ima dve motorni in sedem ročnih škropilnic in sorazmerno malo hmelja (129.000 sadik). Poleg teh škropilnic v zadrugi imajo še nekateri privatniki ročne škropilnice in posledica je, da so vsa hmeljišča ostala lepo zelena, kajti tudi manj skrbne hmeljarje je potegnil za seboj dober vzgled sosedov.

Vendar je takih primerov v dolini silno malo. Za večino zadrug predstavlja pojav kakega škodljivca velik problem, kje bi si izposodile še kako škropilnico, da bi svoje člane zadovoljile. Preden je škropilnica tu, je čas za škropljenje večinoma že zamujen. Izrazito hmeljarska zadruga Braslovče, ki ima na svojem teritoriju 752.000 sadik hmelja ima samo eno traktorsko škropilnico in še ta je navadno v popravilu ravno tedaj, ko preti kaka nevarnost. Prav tako tudi KZ Gomilsko s 390.000 sadeži ima samo eno traktorsko škropilnico. Takih primerov bi lahko navedli nešteto. Na kratko, velika večina naših zadrug je s škropilnicami mnogo preslabo preskrbljena.

Mirno lahko trdimo, da so privatne škropilnice, ki smo jih imeli pred vojno kar lepo število, bodisi motornih ali pa ročnih, v nerodnih vojnih letih in pa z mobilizacijo škropilnic za po kaparju ogroženo Prekmurje izginile iz Savinjske doline in da jih redki srečni lastniki takih, ki še delajo, tako čuvajo, da jih sosed ne more za nje naprositi.

Tudi Hmezadova dediščina se je že močno izrabila in treba bo misliti na nabavo novih. Hmeljarski odbor je letos večkrat poudarjal veliko potrebo nabav novih škropilnic, vendar ni mogel doseči odobrenja za potrebne devize. Upamo, da bo letošnje neugodno leto odprlo oči vsem odločujočim in da si bodo vse zadruga nabavile vsaj najpotrebnejše.

Koliko hmeljišč pa bi lahko zavarovala pred škodljivci ena škropilnica? Ko računamo zmogljivost naših škropilnic, moramo upoštevati naslednja dejstva: Škropljenje ni delo, ki bi ga lahko opravili v poljubnem času, ampak ima za to točno določen rok, katerega nikakor ne smemo zamuditi. V borbi proti peronospori moramo izvršiti škropljenje v času cvetenja, to se pravi v 7—10 dneh. Pri tem moramo upoštevati še to, da ni vsak dan primerno vreme za škropljenje in da tudi pri najboljših škropilnicah pride do okvare in zato do obstoja. Računamo, da bi morali imeti za vsakih 15 ha hmeljišč (v najskrajnejšem primeru za 20 ha) eno škropilnico enake zmogljivosti kot jo imajo pri nas poznane »holderce«. Če je škropilnica že stara in precej obrabljena, lahko računamo na njo samo 8 do 13 ha.

Pri nabavi škropilnic v kmetijskih zadrugah pa moramo računati tudi na to, da ne zahteva samo hmelj rednega škropljenja, ampak, da moramo prav tako škropiti v sadovnjakih in krompiriških. Zimsko in pomladansko škropljenje v sadovnjakih lahko opravimo s škropilnicami, ki so namenjene za hmeljišča. V zadrugah pa, kjer gojimo mnogo krompirja, moramo potrebe škropilnic za zaščito krompirišč planirati posebej, ker navadno sovpadata v isti čas škropljenje proti zlati in fitoftori na krompirju in škropljenje proti ušem in peronospori v hmeljiščih.

Od škropilnic, ki jih v naših hmeljiščih poznamo, smo najbolj zadovoljni s »Holderjevimi«, ki so okretne, lahke, imajo dober pritisk in primerno velike sode (400 l), žal samo, da so se že precej izrabile, kajti služijo nam že 5 let.

Tudi Jeserniggove škropilnice, za katere smo dobili samo motorje, sode pa napravili sami doma, se v hmeljiščih prav dobro obnesejo tudi na brežinastih terenih. Ne odgovarjajo pa nam Jeserniggove škropilnice — priključek na traktorju, ker proizvajajo premajhen pritisk. Dobra motorka mora proizvesti 20—40 atmosfer pritiska.

Tudi Rosenbauerjeve škropilnice, ki so bile nabavljene za polja in sadovnjake, se v hmeljiščih kar dobro obnesejo, če jim snamemo okvir, ker je sicer preširoka. In ker naša tovarna v Mariboru izdeluje škropilnice slične Rosenbauerjevim, bi bilo dobro, če poizkusimo doseči pri tvornici, da bi škropilnico čim bolj prilagodila za hmeljišča in izdelovala nekoliko lažje tipe. Če bi dobro škropilnico nabavili v domači tovarni, bi prihranili devize in tudi cena bi našim razmeram bolj odgovarjala. Poudariti pa moramo, da prihranimo samo tedaj, če je doma mogoče nabaviti res dobro škropilnico.

Ko že govorimo o škropilnicah, moramo spregovoriti še nekaj besed o turbinskih mulekulatorjih ali atomizerjih. To so najmodernejši tipi škropilnic, ki imajo široko cev, skozi katero piha zračni tok z veliko brzino s pomočjo ventilatorja. Z zračnim tokom se razpršuje škropivo v drobno meglo in na velike daljave. Z atomizerji pa lahko škropimo samo taka sredstva, ki tvorijo fino raztopino, kajti atomizerji porabijo 5—10 krat manj škropiva kot motorke, zato pa tudi uporabljamo za nje 5—10 krat višjo koncentracijo kot pri motorkah. Majhni tipi mulekulatorjev bi bili za naša hmeljišča primerni, vprašanje pa je, če so naša škropiva dovolj fina za uporabo v njih.

Pri škropilnicah so zlasti važne cevi in razpršilniki. Cevi morajo biti močne, da prenesejo najmanj 40 atmosfer pritiska in dovolj dolge, zlasti kadar škropimo s strupenimi škropivi. Za dober uspeh pri škropljenju je odgovoren tudi razpršilnik. Zlasti dobri razpršilniki so tisti na bambusovih palicah, pri katerih na vrhu uravnavamo curek bolj ali manj v širino. Pametno bi bilo preiskusiti razpršilce z zavito cevjo, da bi lahko z večjo sigurnostjo zadeli tudi nizko stoječe listje iz spodnje strani.

Če hočemo, da bodo škropilnice čim dalj časa uporabne, moramo z njimi skrbno ravnati. Skrbeti moramo za to, da so motor in gibljivi deli škropilnice vedno dobro podmazani. Pred škropljenjem jih preizkusimo z vodo, po vsakem škropljenju pa jih skrbno umijemo, in sicer zlasti cevi, sod in razpršilnike. Posebno skrbno moramo izmiti škropilnico kadar škropimo s strupenimi sredstvi ali pa s karbolineji, ker ti razjedajo kavčukaste cevi. Skrbimo tudi, da imamo vedno na zalogi nadomestne dele, da vsako manjšo okvaro lahko takoj popravimo doma.

(Nadaljevanje sledi)

Zakaj je hmeljar razočaran nad zaščitnimi sredstvi?

Letošnje, čeravno za rast hmelja zelo ugodno, vendar neverjetno muhasto vreme je tudi najbolj naprednega hmeljarja vrglo iz tira. Toda temu se ni čuditi, saj tako izrazitih preokretov in razvrstitev nastopa raznih živalskih in rastlinskih škodljivcev vsa leta po vojni še nismo doživeli. Še celo tisti, ki bi naj dajali potrebna navodila za preprečevanje istih, so bili nemilo presenečeni, ker so jim pač manjkale potrebne izkušnje.

V poročilu o stanju hmeljišč »Hmeljar« št. 7 sem zapisal, da narava sama skrbi, da vlada v rastlinskem in živalskem svetu neko ravnotežje. To dejstvo nam je v nemali meri potrdil letošnji razvoj hmeljske rastline, nastop raznih hmeljskih škodljivcev in zatiralcev teh škodljivcev. Prvo bujno rast so zavrle uši. Proti ušem je nastopila pikapolonica in drugi uničevalci. Po malem je nastopala peronospora, ki je v nepršenih nasadih za časa prehajanja cvetja v kobule opravila svoje delo. (V nepršenih nasadih se danes

skoraj ne najde zdrave kobule). Z nastopom suhega in vročega vremena je pričel s svojim uničevalnim delom rdeči pajek, ki je čakal ugodne prilike v zemlji in v razpokah hmeljev. Poleg teh škodljivcev opazimo obilo na polovico uničenih rjavkastordečih kobul. Če takšno kobulo pretrgamo, vidimo, da je uničena po nekem črvu (gosenici) sive oziroma umazano belkaste barve s temnorjavo glavo, dolgem ca 10 mm. Ker nisem mogel ugotoviti od katerega škodljivca izvira ta ličinka ali bolje rečeno gosenica, sem nabral nekaj napadenih kobul ter jih primerno shranil zaradi dokončne ugotovitve. Opozoril sem tudi inštitut, ki bo po svoji strani raziskoval tega škodljivca. Za sedaj ga imenujmo kobulni črv. Ta kobulni črv nastopa letošnje leto tudi v veliko večji meri, kot smo ga bili vajeni zadnja leta. Izgleda pač, da se je vse zarotilo proti hmelju, da ga uniči. Toda ves ta nastop raznih škodljivcev lahko danes temeljito preprečimo. Današnja znanost in raziskovanja so že tako daleč, da nam pravilno pride-

lovanje in dobra zaščita rastlin proti raznim škodljivcem ne dela več nobenih preglavic. Seveda je pa predpogoj, da vsa ta sredstva pravočasno in pravilno uporabljamo, za kar bi naj skrbele številne institucije in organizacije, ki obstojajo danes v hmeljarstvu.

Za sedaj ni moj namen, še manj pa naloga, da v tem članku raziskujem vzroke, zakaj je šlo več tisoč stotov letošnjega pridelka v izgubo. Navedel bom samo nekaj mojih rezultatov škropilnih poizkusov, katere sem napravil na lastno pest, kot hmeljar pridelovalec, oziroma so jih po mojih navodilih izvršili nekateri hmeljarji.

V listu »Hmeljar« št. 7 sem v članku »Stanje hmeljišč« in »Hmeljarji pozor!« ponovno obravnaval zelo strupeno zaščitno sredstvo, systox, ki ima to lastnost, da pronica skozi listne reže v rastlino in na ta način zastrupi sok rastline za dobo 4–5 tednov. S tem sredstvom sem napravil poizkus na srednje ušivem nasadu (2500 rastlin) dne 4. julija t. l. Za organiziranje in dobavo škropiva, škropilnice ter ostalih škropilnih sredstev sem potreboval 12 dni. (Škropivo se je nahajalo v Mariboru, škropilnica je bila pokvarjena, cevi slabe, nepremočljivo obleko in maske je bilo treba nabaviti itd.). Učinek sredstva ni bil takoj viden, ampak šele v 12 urah. Popolno uničenje je nastopilo v 48 urah. Na 100 litrov škropiva sem porabil 1 kg bakrenega apna in slabo mero $\frac{1}{2}$ dcl. systox-a. Celotna poraba škropiva za nasad 2500 sadik je znašala ca. 1400 litrov. Pri škropljenju sem polagal pozornost na to, da so bili zadeti vsi dolnji listi in trte, pa tudi gornje liste sem opršil, vendar ne tako temeljito. Posebno pozornost sem posvečal spodnjim listom zaradi tega, ker se škropivo vpije v sok rastline, ki potuje od spodaj navzgor in na ta način za nekaj tednov zastrupi celo rastlino.

Stroški enkratnega škropljenja so bili naslednji:

14 kg bakrenega apna	á din 35.— = din 490.—
7 dcl. systox-a	á din 2000.— = din 1400.—
3½ ure dela z motorno škropilnico	á din 380.— = din 1330.—
premik samoprevozne škropilnice	= din 250.—
dovoz vode in moje delo	= din 600.—
Skupaj	din 4070.—

Po rastlini je znašal izdatek za pršenje 1,63 din. Za 1 ha hmeljišča 4500 sadik bi torej znašali stroški za enkratno škropljenje 7335 din. Če bi hoteli nasad popolnoma obvarovati pred vsemi škodljivci, bi morali škropiti 2-krat s systox-om in vmes enkrat s fosferno (stroški škropljenja s fosferno so približno isti kot s systox-om. Preparat je nekaj cenejši, se pa zato porabi več škropiva.).

V cvet oz. kobule bi morali najmanj 3-krat škropiti.

Račun za škropljenje 1 ha hmeljišča bi izgledal takole:

Škropljenje s systox-om 2-krat, 1-krat s fosferno	á 7.335 din = 22.005 din
Škropljenje 3-krat samo z bakrenim apnom	á 4.815 din = 14.445 din
Skupaj	36.450 din

Ako računamo 1000 kg na 1 ha, znašajo stroški 36,45 din na 1 kg. Ker se gornji račun nanaša na porabo komaj nekaj nad $\frac{1}{2}$ litra škropiva na rastlino in smo primorani za gotova škropljenja porabiti vsaj 1 liter škropiva, lahko računamo 40 din stroškov za popolno obvarovanje hmelja od vseh škodljivcev.

Navedeno poizkusno njivo sem škropil 2-krat z bakrenim apnom proti peronospori. Njiva je bila obrana 20. avgusta. Zadnji dan obiranja sem ponovno temeljito pregledoval rastline, ki jih je še bilo treba obrati. Ugotovil sem, da so bile zelo redke hmeljevke, kjer je bilo opaziti na posameznih kobulah napad peronospore. Obiralkam sploh ni bilo treba paziti na kakovost kobil. Ves obrani hmelj je bil gladko zelene barve, medtem ko so bili na ostalih hmeljskih njivah, ki so bile tudi po 2-krat škropljene v cvet oz. kobule, znaki peronospore veliko izrazitejši, kar je verjetno posledica površnega škropljenja. Nadalje sem preiskal na 100 rastlin, katerih listi so kazali znake rdečega pajka. Pri še tako temeljitem pregledu z lupo sem našel komaj 3 rdeče pajke in 5 uši. Vsi hmeljski listi so bili do tal zeleni, vendar so na nekaterih hmeljevkah kazali znake rdečega pajka, oz. sončnega paleža, kar je verjetno posledica pronicanja preparata systox-a v listne reže.

Fosferno. Škropilnih poizkusov s fosferno nisem osebno izvršil, vendar sem pa ves čas budno zasledoval posledice škropljenja. Vsi oni hmeljarji, ki so uporabljali pravilno koncentracijo fosferne t. j. do največ $\frac{1}{2}$ dcl fosferne na 100 litrov škropiva, so obdržali v svojih nasadih do tal zelene liste. Nekateri so škropili po dva do trikrat s fosferno. V takšnih nasadih je tudi nastop rdečega pajka mnogo manjši, to pa zaradi tega, ker je bil s fosferno prvi zarodek delno uničen, drugič pa, ker so hmeljski listi do tal zeleni in se rdeči pajek zadržuje na spodnjih listih. Nasprotno so pa nekateri hmeljarji škropili s premočnim koncentratom fosferne (dajali so celo 1½ dcl na 100 litrov) in s tem zažgali vse dolnje liste in deloma tudi gornje. V takšnih nasadih je pa bil nastop rdečega pajka celo hujši kot v neškropljenih. Iz tega sledi, da moramo pravočasno in pravilno uporabljati zaščitna sredstva, če nočemo, da napravimo več škode kot pa koristi. Ponovno moram ugotoviti, da je fosferno dober preparat, samo treba ga je pravočasno in pravilno uporabljati.

Če povzamem svoje izsledke o škropljenju bi morali v bodoče takole škropiti: Spomladi, ko je rastlina 1 do 1½ m visoka in če jo v večji meri napadajo bolhači, škropimo z bakrenim apnom in dodamo systox. Ko prične napad uši, bi bilo potrebno enkrat do dvakrat škropiti s fosferno. Med 14. in 17. julijem pa škropimo zopet proti rdečemu pajku s systox-om. Za škropljenje v cvet in po cvetju pa bi morali vsaj 3-krat uporabljati bakreno apno. Na ta način bi bila rastlina ves čas vsestransko zaščitena, še celo proti kobulnemu črvu oziroma gosenici. Seveda bi pa bila takšna zaščita nekaj dražja, kot je prikazana z mojo kalkulacijo. Celotni stroški zaščite bi se verjetno sukali okoli 50 dinarjev na kg suhega hmelja.

Še eno naj navedem, sicer sem že vsa leta po vojni o tem govoril in pisal, to je o humusu. Našim hmeljiščem manjka vseskozi humusa, zato čim več dobrega hlevskega gnoja in komposta v hmeljišča. Letošnja opazovanja ponovno potrjujejo dejstvo, da je v dobri humusni zemlji napad po rdečem pajku in celo po ostalih škodljivcih manjši, kot pa na slabo gnojenih njivah. Zatorej humus in zopet humus v hmeljišča.

Upam, da sem dovolj jasno prikazal, da je mogoče danes naša hmeljišča popolnoma zaščititi proti vsem nastopajočim škodljivcem. Vendar je pa stvar sedanjega hmeljarskega vodstva, da omogoči takšno zaščito, hmeljarjev samih pa, da jo izvedejo.

Jošt Martin

Preskrbimo več komposta za naše njive in travnike

Nekateri hmeljarji, ki so bili navajeni vse ostanke v hmeljiščih zažigati, so pri članku o peronospori v zadnji številki, kjer priporočamo kompostiranje in ne zažiganje hmeljskih odpadkov, čeprav so bili napadeni od bolezni, mislili, da učimo krivo vero, ali pa, da je nastala tiskarska napaka.

K temu želimo pojasniti naslednje: Ne, ni napaka, če smo napisali, da ostanke iz hmeljišča, čeprav se v njih nahaja kaka bolezen, kompostirajte! Humusa, najboljšega poboljševalca fizikalnih lastnosti zemlje, je na naših hmeljiščih tako malo, da moramo vsako organsko snov izrabiti za kompostiranje. Da pa ne bi s kompostom raznašali klice bolezni odnosno škodljivce, moramo pri pripravljanju kompostnega kupa trositi med plasti meoljeni apneni dušik, ki uničuje bolezenske klice in škodljivce, obenem pa služi za hrano bakterijam, ki pretvarjajo rastlinske in živalske odpadke v humus t. j. v napol razstavljeno organsko snov. Druga zaščitna mera proti razširjanju bolezni in škodljivcev s pomočjo komposta pa je, da ne trosimo komposta iz hmeljišč nazaj v hmeljišča, ampak na travnike, ki so humusa tudi zelo potrebni, tako, da morebiti preostali škodljivci ne najdejo rastline, ki je potrebna za njihov razvoj. Razen tega večina rastlin ne uspeva najbolje na svojih lastnih predelanih odpadkih. Zato dajemo vedno kompost ene kulture drugi. Kompost iz hmeljišč na travnike, iz njivskih odpadkov pa v hmeljišča!

No, ker smo že pri kompostu in humusu, si natančneje oglejmo ta pereči problem našega hmeljarstva, ki je obenem eden največjih problemov prehrane naših zemljišč sploh.

V težkih vojnih in prvih povojnih letih je stalež naše živine močno padel, kar je imelo med drugim za posledico tudi znižanje proizvodnje hlevskega gnoja, ki je naše najvažnejše in na večini gospodarstev tudi edino humusno gnojilo. Prav v istih letih pa so bila naša zemljišča zelo intenzivno izkoriščana! Posledica tega je bila, da je plodnost, »stara moč«, naše zemlje močno padla. Količina humusa, ki jo naše kulture vsako leto porabijo, ni bila v zadostni meri nadomeščena in iz leta v leto so postajale njene zaloge šibkejše. Povprečno razstavijo letno naše poljske kulture 30 do 50 q organske mase na ha (tobak, hmelj, sončnice itd. pa še mnogo več), katero moramo vsako leto nadomestiti. Nekaj organske mase ostane v zemlji od korenin in ostalih odpadkov naših kultur, drugo pa moramo nadomestiti, bodisi s hlevskim gnojem, kompostom, zelenim gnojem ali mulčenjem. Letno je treba pri poljskih kulturah povprečno nadoknaditi 20 do 30 q humusa na ha, ki se nahaja v približno 100 q dobrega hlevskega gnoja. Za intenzivne kulture kot je hmelj pa ta količina ni dovoljna in jo moramo vsaj sedaj, ko je zemlja že tako revna na organskih snoveh, zvišati na dvojno mero. Tolikšne količine hlevskega gnoja seveda, če upoštevamo, da moramo razen hmeljnikom gnojiti tudi travnikom in ostalim njivam, pridelava v Savinjski dolini redko katero posestvo, zlasti ker imamo tudi precej izrazito peščenih tal, kjer je razstavljanje humusa še intenzivnejše in ga je treba zato tudi v večji meri nadoknaditi. Ker hlevskega gnoja na naših gospodarstvih ni dovolj, se moramo ozreti tudi po drugih virih humusa in eden izmed najvažnejših je gotovo kompost.

Zakaj je humus tako važen sestavni del tal? Za optimalen razvoj rastlin ni potrebno samo dovolj hrane, ampak tudi dobre fizikalne lastnosti tal. Če ima zemlja dobro strukturo, ima dobro kapaciteto za vodo

in zrak, to se pravi, da so taka tla dovolj vlažna in dovolj zračna. Rastlina v takih tleh lahko sprejema hrano s pomočjo vlage, lahko pa tudi njene korenine dihajo, ker je v zemlji dovolj zraka. Primerna vlažnost in zračnost tal je tudi pogoj, da se v njej hitro razvijajo koristne bakterije, ki s svojim delom pripravljajo hrano za višje rastline, bodisi z razstavljanjem kompliciranih organskih spojin ali pa z vezanjem elementarnega dušika iz zraka v take oblike, ki so rastlini dostopne ali z zviševanjem koncentracije ogljikovega dioksida v zraku tik nad zemljo, tako da ga rastlina lahko v večji meri sprejema skozi reže.

Gobasta humusna masa ima tudi veliko možnost vpijanja in zadrževanja raznih soli, ki jih potem po potrebi oddaja rastlini. Vpija tudi bazične jone in skrbi za več ali manj nevtralnno reakcijo tal.

Na zemljiščih, ki so dobro preskrbljena s humosom, se ne poznajo v toliki meri posledice premokrih ali presuhih let. Dovolj humusa v zemlji daje enakomerne in visoke pridelke. Prav tako lahko samo zemlja, ki vsebuje dovolj organskih snovi, v polni meri izkoristi tudi višje količine umetnih gnojil. Kako važen je humus, sklepamo lahko tudi iz dejstva, da vsa hranila v hlevskem gnoju, dušik, kalij in fosfor, predstavljajo šele eno tretjino vrednosti humusa kot poboljševalca fizikalnih lastnosti tal.

Vidimo torej, da je količina humusa v zemlji odločilna za njeno plodnost. Naša prva dolžnost pri kmetovanju je torej, da skrbimo za stalno nadomeščanje organskih snovi v zemlji. To delamo prvič s skrbnim zbiranjem in ravnanjem gnoja na gnojišču in na njivi, drugič s pripravljanjem komposta iz organskih ostankov na posestvu. Zlasti na specializiranih obratih, kot so to hmeljarska, vinogradniška in sadjarska posestva, pa po možnosti tudi z zelenim gnojem, ali mulčenjem. O teh dveh načinih gnojenja z organskimi snovmi bomo poročali v prihodnji številki nekaj besed.

Danes pa se bomo ustavili pri kompostu.

Časi, ko smo čakali na zrel kompost 3 do 4 leta, so za nami. Sedaj traja zorenje komposta pol do enega leta, v primerih pa, ko kompostiramo že na pol olesenelo maso, kot je na primer hmeljevina, pa do dve leti.

Da nam kompost čim hitreje in čim bolje dozori, moramo ustvariti dobre pogoje za življenje bakterij in drugih mikroorganizmov, ki razstavljajo komplicirano organsko maso na enostavnejši humus. Pogoji, ki pospešujejo delavnost teh koristnih bakterij so naslednji: v prvi vrsti mora biti v kompostnem kupu dovolj vlage, v suhem materialu je delovanje bakterij onemogočeno. Zato moramo pri kompostiranju suhih plev in res sloje navlaževati najbolje z gnojnico, ker na ta način dodamo kupu še bakterije, dušik in kalij. Drugi pogoj za uspešno delovanje je zrak. Če v kompostnem kupu ni dovolj zraka, se namesto koristnih razvijajo škodljive bakterije, ki povzročajo, da se v notranjosti kupa razvije guil masten kompost. Da so kompostni kupi dovolj prezračeni, smo poskrbeli na ta način, da smo kupe večkrat premetali, sedaj pa jih rahljamo strojno s plugom. Kupi, ki smo jih »obdelovali« ročno, so bili navadno 0,80 do 1 m visoki in 1,30 do 1,5 m široki in poljubno dolgi. Kupe, ki jih obdelujemo strojno, delamo samo 50 do 60 cm visoke in pa širše, tako, da jih z vprego lahko obdelujemo. Na ta način si prihranimo precej delovne sile. Na kompostnih kupih, kjer zorimo težko raztopljiv material, zasejemo lahko leguminoze (stročni-

ce), ki jih kot zeleni gnoj podorjemo. Na ta način zvišamo kupu količino humusa in dušika. Premalo zračni kupi so navadno tudi hladnejši, kar tudi zavira uspešno delovanje bakterij.

Na komposten kup spadajo vsi organski ostanki z gospodarstva: krompirjevka, hmeljevina, pleve in rese, ostanki od krmljenja itd. itd. Zeljnate ostanke kompostiramo skupaj, ker tak kompost hitro dozori, medtem ko težko raztvorljive snovi kompostiramo posebej. Da nam kompost čim hitreje dozori, da predelamo čim večjo množino odpadkov, nalagamo na sloj material, ki ga nameravamo kompostirati, sloj hlevskega gnoja in na ta način vnesemo v kompost mnogo bakterij. Vsaj četrtino hlevskega gnoja bi

moral vsak hmeljar letno predelati v kompostu.

Ne bo pa zorenje kompostnega kupa dovolj naglo napredovalo, če mu ne bomo dodajali mineralnih gnojil za hrano bakterijam. Vsakemu kompostnemu kupu moramo dodati najprej apna ali pa cestnega blata, da je humus blag in mil in ne kisel. Pozneje pa dodamo kompostu tudi še dušika, fosforja in kalija, da bo delovanje bakterij kar moč najživahnejše.

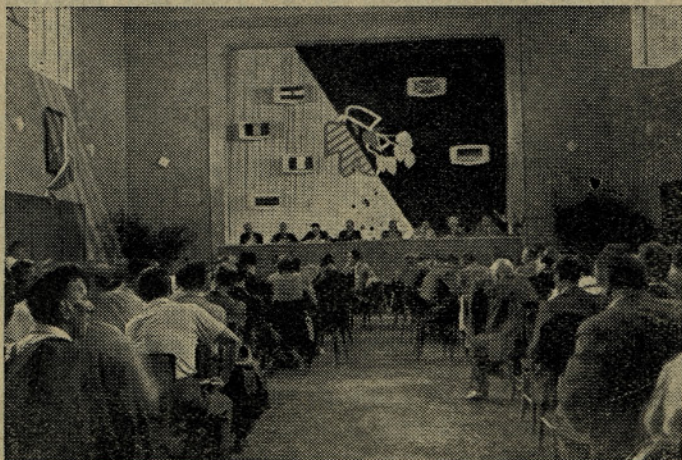
Da bi se razkroj olesenele hmeljevine pospešil, bi bilo dobro hmeljevino zrezati. S tem bi res imeli nekaj več dela, bi se nam pa trud izplačal. V ta namen bi bilo dobro konstruirati slamoreznicu nekoliko močnejše konstrukcije, da bi bila tej nalogi kos.

K. M.

EVROPSKI BIRO ZA HMELJARSTVO

Zasedanje v Žalcu dne 15. avgusta 1953

Glede na to, da je imelo možnost prisostvovati zasednju le majhno število hmeljarjev, smo se odločili, da bomo potek zasedanja objavili tudi v našem listu.

Skupščina med zasedanjem

Na kongres v Žalec so prišli delegati hmeljarskih organizacij iz Anglije, Francije, Belgije, Zahodne Nemčije in Jugoslavije. Poleg teh so prišli tudi delegati znanstvene komisije iz Nemčije in Francije. Vseh delegatov je bilo 58 in poleg teh še preko 57 inozemskih gostov in nad 100 savinjskih hmeljarjev.

Po pozdravnem govoru delegata jugoslovanske hmeljske organizacije pozdravi navzoče zastopnik Glavne zadrúžne zveze Jugoslavije ing. Levstik, ki je dejal:

Vsa naša država Jugoslavija, vsi naši hmeljski producenti, zlasti pa naša Savinjska dolina, smo z navdušenjem pozdravili sklep lanskoletne generalne skupščine in kongresa evropskih hmeljarjev v Nürnbergu, da se vrši v avgustu leta 1953 redna letna skupščina Evropskega biroja za hmeljarstvo, odnosno kongres evropskih hmeljarjev v Žalcu, v srcu naše prelepe Savinjske doline in tradicionalnem centru naše slovenske hmeljske produkcije.

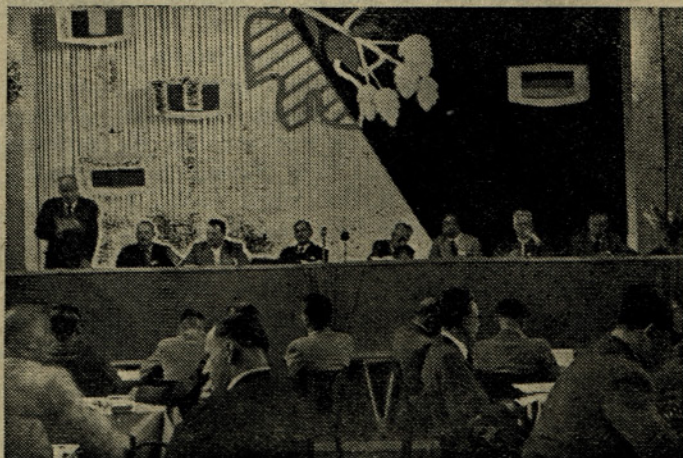
V posebno čast mi je, da lahko danes pozdravim kongres evropskih hmeljarjev tukaj v Žalcu, na klasičnih tleh našega hmeljarstva v imenu Glavne zadrúžne zveze naše republike Slovenije in Glavne zadrúžne zveze FLR Jugoslavije.

V Vaši odločitvi, da zboruje redna letna skupščina Evropskega biroja za hmeljarstvo tukaj v naši domovini, vidimo Vaše visoko priznanje velikim naporom in uspehom nove Jugoslavije v letih po drugi sve-

točni vojni in še prav posebej velikim naporom in uspehom naše domače hmeljske proizvodnje, zlasti ugledu visokokvalitetne hmeljske proizvodnje naše Savinjske doline v svetu.

Naši hmeljski producenti, organizirani v kmečkih zadrúžnih organizacijah in v specializirani hmeljarski zadrugi, so po končani drugi svetovni vojni ob podpori ljudske oblasti v razmeroma kratkem času zacelili težke rane, ki jih je zasekal v naše hmeljarstvo težak vojni čas in okupacija. V poslednjih dveh letih, ko smo do kraja premagali nekatere šablone sovjetskega kolhozne sistema, uspevajo naše zadruge veliko bolje in se razvijajo v demokratične gospodarske organizacije, v katerih vse bolj odločujejo producenti sami. Mi se trudimo z raznimi oblikami in razvojnimi stopnjami naših kmetijskih zadrug dvigniti naše tako zaostalo kmetijstvo, ki nam je preostalo kot dediščina stare države, ki se je nahajala v polkolonialnem položaju, dalje demokratizacija našega zadrúžništva in borba proti birokratizaciji zadrúžništva bo nedvomno mnogo koristila tudi nadaljnjemu razvoju in dvigu našega hmeljarstva.

Ko bo Vaša letna skupščina, ki predstavlja vse evropske producente hmelja, dajala pregled in obračun svojega dela ter razpravljala o stanju evropske in svetovne hmeljske proizvodnje, o ukrepih za nadaljnje izboljšanje kvalitete hmelja, o problematiki svetovnega hmeljskega tržišča in o cenah hmelju, Vam želim v imenu zadrúžne organizacije naše države čim več uspeha pri Vašem delu in čim več plodnih in za vse hmeljarske producente koristnih zaključkov.

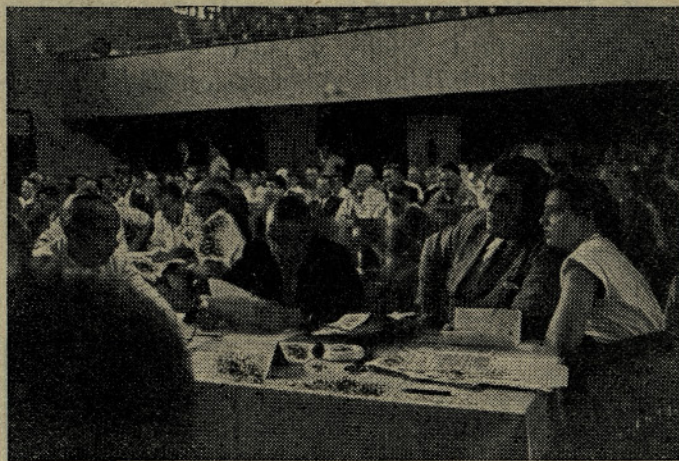

Predsedstvo zasedanja

Delovni ljudje naše države, nove Jugoslavije, najiskreneje pozdravljajo vsak napor vsakega naroda, velikega ali malega, ki se trudi v zблиževanju med narodi in v mednarodnih organizacijah reševati gospodarske in socialne, kulturne in politične probleme sveta. Mi smo prepričani, da se na ta način najkonkretnije in najuspešneje borimo tudi za svetovni mir, ki si ga vsi delovni ljudje na svetu tako zelo želijo. Svoboda, neodvisnost in popolna enakopravnost med narodi in državami — je prvo izhodišče za utrditev svetovnega miru. Mi, zadržniki Jugoslavije, ki danes ogromno žrtvujemo za varnost in neodvisnost naše države, se zavedamo prav dobro, da brez miru ne more uspevati naše združništvo, niti združno gospodarstvo, niti rast socializma v naši deželi. Prežeti demokratičnih in humanističnih idej miru, nacionalne neodvisnosti, enakosti in svobode človeka, želimo združniki Jugoslavije Vaši organizaciji evropskih hmeljarjev še nadaljnjih in čim večjih uspehov pri Vašem delu. Vsem udeležencem tega kongresa želimo, da se pri nas, v naši domovini čim boljše počutijo, da spoznajo lepote naše dežele in njenega delovnega kmeta ter naše tradicionalno hmeljarstvo. Globoko sem prepričan, da bo naše medsebojno globlje spoznavanje, prenašanje izkušenj ter navezovanje osebnih stikov, omogočilo v bodoče še lažje in plodnejše delo Vaše organizacije.

Zasedanje je nato otvoril predsednik EHB Francoz g. Charles Lux. Poudaril je, da mu je posebna čast in veselje, da lahko vse udeležence najprisrčneje pozdravi v Žalcu. Povedal je tudi, da letos istočasno s kongresom slavimo 100-letnico obstoja savinjskega hmeljarstva.

Poudaril je med drugim tudi to, da so se površine hmeljišč v Evropi od leta 1951 na leto 1952 dvignile za 3%, medtem ko so se površine v ZDA zmanjšale za 6% ter je skupna površina na vsem svetu ostala torej nespremenjena. Donos v letu 1952 je bil v Evropi zaradi suše za 12% nižji kot v letu 1951, dočim je bil svetovni donos nižji za 8%. Vkljub temu, da se je potrošnja piva na svetu nekoliko stopnjevala, je bilo možno ugoditi vsem zahtevam po hmelju. Preko tega

Pogled v dvorano med zasedanjem. (V ozadju pri mizi sede delegati iz Anglije.)

je ostalo v Združenih državah neprodanih skoraj 200.000 ctr. in tudi pri nas v Evropi so ob pričetku žetve 1953 na razpolago še količine hmelja iz lanskega leta. Ta višek neprodanega hmelja mora biti nam vsem resno svarilo. Bolje, da si priključimo v spomin preteklost in posvečamo vso skrb naraščajoči proizvodnji, kakor pa, da neopazno zlezemo v katastrofo — v nadprodukcijo.

*

Angleške hmeljarje so zastopali:

1. capt. H. J. M. Holmes, hmeljar
2. capt. James Day, hmeljar
3. G. H. Job, komercialni direktor
4. David Freemantle, revizor.

Poročilo za Anglijo je podal g. James Day, ki se uvodoma zahvali za gostoljuben sprejem. Že takoj uvodoma je ponudil Evropskemu biroju za hmeljarstvo za drugo leto možnost zasedanja v Angliji. Poročilo »Ustanove za vnovčenje hmelja« (Hop Marketing Board), ki ga je podal angleški delegat je razvidno iz naslednje tabele:

HOPS MARKETING BOARD — ANGLIJA Ustanova za vnovčenje hmelja — Anglija

1	2	3	4	5	6
Leto	Površina pod hmeljem na dan 4. 6. 1953 ha	Pridelek cwt.	Pridelek HMB cwt.	Pogodba med HMB in domačimi pivovarnami vključno Irska — cwt.	Produkcija piva samo Anglija do 31. 3. naslednjega leta — hl
1950	8.983	368.313	344.287	272.376	40.712.936
1951	9.089	321.824	299.774	251.213	41.145.489
1952	9.015	282.349	262.055	234.811	40.698.006
1953	glej opombo			224.578	

Opomba: Razlika med celotnim pridelkom in pridelkom HMB (kolona 3—4) nastane v prvi vrsti zaradi nasadov nekaterih pivovarn, ki ta hmelj same porabijo.

Celotna s hmeljem zasajena površina od 4. 6. 1953 se ponovno meri. Malo znižanje hmeljske površine je že javljeno.

HMB — Hop Marketing Board — Ustanova za vnovčenje hmelja.

Za Francijo je poročal senator Hoeffel. Med drugim je dejal, da je položaj na francoskem hmeljskem tržišču jasno razviden, če primerjamo žetve zadnjih treh let s potrebami francoskih pivovarn. Proizvodnja je večja od povpraševanja. Razen tega pa znaša sedanja produkcija piva komaj polovico predvojnje proizvodnje. To je med drugim razvidno iz naslednje razpredelnice:

Francija

Leto	Področje	Površine pod hmeljem	Žetev Ctr po 50 kg	Cenitev potreb francoskih pivovarn	Proizvodnja piva Hl
1950	Alsace	880	23.600	32.000	7.851.006
	Flandres	210	8.000		
	Bourgogne	160	4.000		
	Lorraine	32	900		
		<u>1.282</u>	<u>36.500</u>		
1951	Alsace	1.000	30.000	31.000	7.616.588
	Flandres	250	9.500		
	Bourgogne	175	2.000		
	Lorraine	32	500		
		<u>1.457</u>	<u>42.000</u>		
1952	Alsace	1.000	26.000	34.000	8.387.923
	Flandres	225	7.000		
	Bourgogne	175	1.500		
	Lorraine	30	400		
		<u>1.430</u>	<u>34.900</u>		

Za Belgijo je poročal g. Samyn Alberic: V Belgiji gojijo hmelj v treh pokrajinah. Za sedaj pa njihova proizvodnja ne krije potreb belgijskih pivovarn ter je zaradi tega Belgija navezana na uvoz, pri čemer stremi za tem, da bi uvažala le žlahten hmelj:

Belgija

I. Površina zasajena s hmeljem v ha:

Področje	1950	1951	1952	1953
Poperinghe	365	465	455	505
Alost-Asse	165	205	215	235
Romedenne-Vodelee	6	7	7	7
Skupaj	536	677	677	747

II. Število sadik:

povprečno 4.000 sadik na ha

III. Pridelek v centih:

Pridelek letnika 1950 v Belgiji je znašal ca. 27.000 centov

Področje	1951	1952
Poperinghe	18.600	13.650
Alost-Asse	7.175	8.600
Romedenne-Vodelee	245	180
Skupaj	26.010	22.430

IV. Proizvodna cena:

Povprečna cena v belgijskih frankih

Področje	1950	1951	1952
Poperinghe	5.000,—	3.500,—	5.000,—
Alost-Asse	5.000,—	4.000,—	5.000,—
Romedenne-Vodelee	—	—	—

V. Pivovarniške cene:

Povprečne cene v belgijskih frankih

Področje	1951	1952
Poperinghe	4.200,—	6.000,—
Alost-Asse	4.900,—	6.000,—
Romedenne-Vodelee	6.500,—	7.000,—

VI. Predvidene potrebe pivovarn:

ca. 162.000.000 Hl po 160 g/Hl = 50.000 centov

Pripomba: cent = 50 kg

1 belgijski frank = 6 din

(Nadaljevanje prihodnjič)

Svetovna produkcija hmelja in potrošnja piva

Svetovni pridelek hmelja v letu 1952 je znašal 1.345.494 stotov á 50 kg na površini 49.946 ha. V letu 1953 se predvideva povečana proizvodnja posebno v hmelj pridelujočih državah Evrope za 121.344 kvintalov á 50 kg ter povečanje površine za ca. 1.144 hektarjev.

V naslednji tabeli je prikazana površina in pridelek hmelja v letu 1952 ter predvidena površina in pridelek v letu 1953.

Država	Površina v ha l. 1952	Pridelek á 50 kg l. 1953	Predvideno površina ha	Pridelek á 50 kg
Belgija	677	22.430	747	27.000
ČSR	8.300	80.000	8.350	110.000
Francija	1.430	34.900	1.450	42.000
Jugoslavija	1.710	23.860	1.800	32.000
Nemčija	7.531	208.199	8.435	265.000
Danska	4	80	4	80
Poljska	600	9.000	600	10.000
Avstrija	10	200	20	400
Švica	7	140	7	140
SSSR	2.500	50.000	2.500	50.000

Država	Površina v ha l. 1952	Pridelek á 50 kg l. 1953	Predvideno površina ha	Pridelek á 50 kg
Anglija	9.015	286.867	9.015	300.000
Španija	286	2.600	286	3.000
Skupaj Evropa	32.070	718.276	33.214	839.620
Avstralija	631	18.672		
Argentina	77	900		
Kanada	674	22.680		
Japonska	760	16.880		
Mandžurija	100	1.500		
Nova Zelandija	249	8.310		
Južna Afrika	190	2.500		
ZDA	15.512	555.776		
Ostali kontineti skupaj	18.193	627.218	18.193	627.218
Skupaj vsi deli sveta:	50.263	1.345.494	51.407	1.466.838

Za navedene države manjkajo cenitve, vendar se predvideva, da bo pridelek v letu 1953 vsaj tako visok, kot v letu 1952, verjetno pa nekaj višji. Edino ZDA nameravajo skrčiti nasade.

Kakor je iz tabele razvidno niso posamezne države hmeljske površine občutno povečale. Edino izjemo tvori Nemčija, ki je povečala nasade za preko 900 ha. V Nemčiji namreč obstoji hmeljski zakon, po katerem država urejuje povečanje, oziroma zmanjšanje nasadov in to na predlog pivovarniške industrije in hmeljarjev. Zanimivo je, da se nemška pivovarniška industrija bori že vsa leta po vojni za povečanje nasadov, medtem ko so hmeljarji proti temu, posebno pa proti povečanju izven obstoječih priznanih hmeljskih okolišev. Da je lahko nemška pivovarniška industrija stavila vladi predlog za povečanje nasadov na 10.000 ha (dejansko je vlada odobrila povečanje na 9.000 ha), je lansko leto najavila, da znašajo potrebe pivovarniške industrije 170.000 kvintalov á 50 kilogramov, pri celotni produkciji 208.000 kvintalov. Nadalje, da je potrebno za izvoz ca. 110.000 kvintalov. Dejansko so pa izvozili okoli 80.000 kvintalov, domača pivovarniška industrija pa je odkupila okoli 110.000 kvintalov hmelja. Zaradi takšnega zlonamerno napačnega prikazovanja dejanske potrebe po hmelju, leži danes v Nemčiji okoli 10.000 kvintalov neprodanega hmelja, to je skoraj polovica naše lanskoletne proizvodnje. S takšnim nerealnimi prikazovanjem je sicer pivovarniška industrija dosegla pri vladi povečanje nasadov, istočasno pa povzročila neverjetno visoke cene, od 600 do 800 DM za 50 kg, povprečno 700 DM za 50 kg, kar znaša po uradnem kurzu 71 din za DM skoraj 1000 din za kg hmelja. Po takšnih cenah pa je inozemska trgovina zelo malo ali skoraj nič kupovala. Šele, ko so padle cene in je bila odobrena izvozna premija, se je pričel intenzivnejši izvoz. Konec julija si lahko kupil isti hmelj že po 300 DM za 50 kg in še ni šel v denar.

Iz navedenga se jasno vidi, kam privede napačno prikazovanje potreb v hmeljarstvu.

Največji proizvajalec hmelja na svetu so Združene države Amerike. Lansko leto so hmeljarji te države pridelali na površini 15.512 ha 555.776 kvintalov hmelja. Od tega se je izvozilo okoli 110.000 kvintalov, uvozilo pa okoli 30.000 kvintalov. ZDA trpijo na nadprodukciji hmelja. Do 1. 7. 1953 je država urejevala produkcijo in določevala, koliko odstotkov od pridelanega hmelja lahko gre na trg. Lansko leto je znašala odobritev 65% od pridelane količine. Ker je sedaj to urejevanje ukinjeno, so se hmeljarji odločili, da bodo izruvali okoli 3.700 ha hmeljišč, da bi na ta način obdržali odgovarjajoče cene za hmelj. Cene so se gibale od 45 do 95 dolarjev za 50 kg.

Drugi največji pridelovalec hmelja, tako po površini in količini, je Anglija. Vendar tu ne obstoji problem prodaje hmelja, ker se ves promet odvija preko uradne ustanove Hops Marketing Board. Prejšnja leta je produkcija komaj krila lastno porabo hmelja, medtem ko sedaj že obstoji nadprodukcija.

Čehoslovaška in Nemčija imajo približno enake površine, vendar je glede pridelane količine ogromna razlika. Čehoslovaška pridelala skoraj na isti, oziroma lansko leto še celo večji površini, komaj dobro tretjino nemške količine hmelja. Pridetek hmelja v ČSR je zadnja leta na isti površini približno za polovico manjši, kot je bil pred vojno. Vzrok temu je prisilna oddaja živeža in prenizke hmeljske cene, oziroma previsoko obdavčenje hmeljarjev. Zato pa v prvi vrsti gnoljivo njivam, kjer pridelujejo živež, da ga lahko »pod roko« prodajo in se tako izognejo prekomerni obdavčitvi, hmeljišča pa puščajo v nemar.

Tudi v ostalih državah, kot v Franciji in Belgiji, imajo težave glede pridelovanja in vnovčenja hmelja. V Franciji — Alzaciji, kjer je glavni hmeljski center, so se zaradi boljšega vnovčenja hmelja hmeljarji že pred vojno prostovoljno združili v hmeljarsko za-

drugo COPHOUDAL, ki ima v Strasbourgu svoja skladišča in združuje danes okoli 90% alzaških hmeljarjev.

V Belgiji so razmere še neurejene, edino dobro za belgijsko hmeljarstvo je to, da je primorana belgijska pivovarniška industrija uvoziti letni primanjkljaj okoli 27.000 kvintalov hmelja.

Ako tabelo o površinah in pridelku hmelja malo natančneje pregledamo, vidimo, da so v njej navedene države, ki pred oziroma po vojni niso gojile hmelj, kot n. pr. Avstrija, Argentina, Španija, Švica, Danska, Japonska itd. Nekatero od teh je prisililo k pridelovanju hmelja pomanjkanje istega za časa vojne, ko je bilo vse evropsko hmeljarstvo pod nemško kontrolo, ostale pa po vojni pomanjkanje deviz za nabavo hmelja in izredno visoke hmeljske cene. Nekatero od teh kot n. pr. Španija in Japonska so s svojo produkcijo že tako daleč, da povečini krijejo potrebe domače proizvodnje piva. Kako se bo v teh državah v bodoče razvijalo, je težko prerokovati. Nadaljnji razvoj bo pač odvisen od kakovosti hmelja v dotični državi, od svetovnih hmeljskih cen in v nemali meri od deviz, ki bodo na razpolago za nakup hmelja.

Sedaj si še oglejmo produkcijo piva v posameznih državah. Za nas hmeljarje je razveseljivo dejstvo, da produkcija piva iz leta v leto raste, žal pa pada do neke mere dodatek hmelja pivu. Zaradi tega obstoji stalna nadprodukcija hmelja.

V letu 1951 zaznamuje svetovna produkcija piva prvič prekoračenje produkcije pred prvo svetovno vojno leta 1912, ko je bilo navarjenega 293,2 milijona hl piva. Med prvo svetovno vojno in z uvedbo prohibicije (prepovedi) v ZDA je konsum piva občutno padel. Šele po ukinitvi prohibicije v ZDA leta 1933, se je pričelo naglo dvigati.

Naslednja tabela prikazuje svetovno produkcijo piva od leta 1890—1952:

Leto	Milj. hl	Leto	Milj. hl
1890	195,7	1937	218,3
1900	252,3	1939	231,8
1910	263,9	1942	242,8
1912	293,2	1946	251,0
1920	127,9	1947	257,4
1923	148,4	1948	260,4
1926	175,8	1949	267,3
1929	186,6	1950	278,7
1933	167,3	1951	295,9
1935	170,7	1952	306,9

Koliko piva so posamezne države navarile v letu 1952 je razvidno iz naslednje razpredelnice:

Država	tisoči hl	Država	tisoči hl
Evropa			
Belgija-Luksemburg	12,850	Nizozemska	1.124
Bolgarija	250	Norveška	653
Danska	3.294	Avstrija	3.643
Nemčija (Zapadna)	26.688	Poljska	3.800
Nemčija (Vzhodna)	5.300	Portugalska	120
Finska	1.072	Rumunija	800
Francija	8.388	Saarsko področje	654
Grčija	295	Švedska	2.713
Anglija	40.890	Španija	2.356
Irška	3.710	Španija	750
Italija	1.642	Čehoslovaška	9.500
Jugoslavija	1.020	SSSR	10.000
Madžarska	700		

Skupaj Evropa 142.212

Država	tisoči hl	Država	tisoči hl
A z i j a		A m e r i k a	
Japonska	3.500	Argentina	4.800
Mandžurija	400	Bolivija	260
Filipini	350	Brazilija	6.000
Turčija	220	Čile	900
Izrael	240	Ekvador	268
Indija	160	Kanada	9.450
Ostale države vključno		Kolumbija	4.020
azijski del Rusije	3.000	Kuba	1.480
Skupaj	7.870	Meksiko	6.160
		Peru	600
		Urugvaj	530
		ZDA	106.160
A f r i k a		Venezuela	1.400
Alžir in Tunis	410	Ostale dežele	1.000
Egipt	180	Skupaj	143.028
Belg. Kongo	583		
Kenija	200	A v s t r a l i j a	
Maroko	385	Avstralija	8.615
Južnoafr. Unija	1.100	Nova Zelandija	1.706
Ostale dežele	500	Oceanija	70
Skupaj	3.358	Skupaj	10.391

Celotna proizvodnja piva leta 1952 je znašala 306,859.000 hl.

Potrošnja piva je nazadovala edino v Angliji, Danski in Finski, medtem ko se je v ostalih državah dvignila, oziroma ostala vsaj na približno isti višini, kot leta 1951. Prav poseben porast potrošnje piva v Evropi zaznamujeta Zapadna Nemčija in Avstrija. Tudi v državah vzhodnega bloka, vključno Rusije, se je potrošnja piva dvignila. V ostalih delih sveta zaznamuje precejšen porast porabe piva Kanada, in sicer za ca. 7%, prekaša jo Avstralija, kjer znaša porast potrošnje piva preko 13%. Japonska pa je v letu 1952 prekoračila predvojno produkcijo piva.

Če bi dodatek hmelja pivu ostal na povprečni predvojni višini 25 dkg hmelja na 1 hl piva, bi bila produkcija in poraba hmelja približno izenačena. Ker so pa nekatere države, posebno v Ameriki, znižale dodatek hmelja pivu daleč izpod 20 dkg na hl, bo znašal višek nadprodukcije hmelja v letu 1953 od 10 do 20%. Obstojta pa dejstvo, da je produkcija zlahtnega hmelja še vedno za 30% manjša kot pred vojno. Ker je pa naš slovenski hmelj dobro uveden v svet, ima tudi pri tej situaciji vse pogoje za dobro plasiranje.

Jošt Martin

Zgodovinska razstava hmeljarstva

Ob priliki kongresa Evropskega biroja za hmeljarstvo v Žalcu, je priredil Inštitut za hmeljarstvo zgodovinsko razstavo, ki naj bi prikazala razvoj hmeljarstva v Savinjski dolini. Razstava je bila po zaslugi tov. Vrečarja Rajka, upokojenega nadučitelja, prav zanimiva za domače kakor tudi za tuje obiskovalce.

Največji del razstavnega prostora je bil posvečen pionirjem savinjskega hmeljarstva. Za začetnika po pravici smatramo Franca Žuža, lastnika žalske pivovarne, ki je že pred 100 leti dvignil prvo hmeljišče v Žalcu. Po nekaj letih je sicer hmeljišče zaradi našim prilikam neprimerne sorte — sadil je žateški hmelj — propadlo, vendar misel na gojenje te tako donosne kulture ni zamrla s hmeljiščem vred. Josip Bilger, oskrbnik graščine Novo Celje je prinesel iz svoje domovine poznega würtemberžana, ki se je v naših krajih dobro obnesel. Sadike je dal Janezu Hausenbichlerju, ki je pred 80 leti uredil prvi stalni nasad. Hausenbichlerjevemu zgledu so sledili najprej žalski posestniki Franc in Rudolf Žuža, Roblek Marija, Jože Žigan in drugi. (Žalčane pa so kmalu začeli posnemati kmetovalci po vsej spodnji Savinjski dolini, Haupt, Pauer, itd.) Ne bomo naštevali vseh zaslužnih hmeljarjev, katerih slike so visele na razstavi, omenili bi samo še nadučitelja Antona Petrička, ki je preko 50 let deloval kot tajnik Hmeljarskega društva in tovarnarja Jožeta Lorberja, ki je v svoji tvornici v Žalcu izdeloval sušilnice z vgrajenim ventilatorjem. Te sušilnice niso osvojile samo vse Savinjske doline, ampak so bile prav tako poznane tudi v Vojvodini, kjer so gojili hmelj. Zelo zanimiv je bil model Lorberjeve sušilnice, ki je bil tudi razstavljen.

Drugi del razstave je bil posvečen priznanju in odlikovanju savinjskega hmelja. (Res številne so diplome, ki jih je prejel naš odlični golding na svetovnih in domačih hmeljarskih razstavah.) Lepo izdelane zlate in srebrne medalje iz Londona, Pariza, Soluna, Dunaja in drugod so vzbujale občudovanje med obiskovalci. Najstarejše odlikovanje je bilo podeljeno leta 1886 na razstavi v Fürstenfeldu. Na hmeljarski razstavi leta 1950 je bilo podeljeno hmeljarjem pre-

cej praktičnih nagrad, ki sicer niso bile razstavljene, katerih pa so bili hmeljarji prav veseli.

Poseben oddelek je bil posvečen hmeljarski literaturi. Največ zanimanja je vzbujala najstarejša knjiga o hmeljarstvu v slovenskem jeziku: »Navod o hmeljariji«, ki jo je napisal Janez Hausenbichler. Izšla je leta 1884. Žal je manjkalo na razstavi nekaj važnih predvojnih poučnih brošur in žeteli bi bilo več letnikov predvojnega hmeljarskega časopisa. Bolje je bila zastopana povojna literatura in priznati moramo, da je kar precejšnja.

Veliko skrb je posvetil tov. Vrečar zgodovini Žalca, središču slovenskega hmeljarstva. Prav tako je bilo tudi za marsikaterega obiskovalca novost, da je celo France Prešeren dvakrat obiskal Savinjsko dolino (kjer je imel strica župnika na Polzeli).

Želja hmeljarjev je, da bi se zgodovinska razstava savinjskega hmeljarstva izpopolnila v stalni hmeljarski muzej, kot je n. pr. v vinorodnem okolišu Slovenskih goric in Haloz vinarški muzej v Ptujju. Pri ureditvi hmeljarskega muzeja, bi morali posvetiti vso pozornost tehnologiji hmelja, ki je bila na razstavi slabo zastopana in izpopolniti vrzeli v prikazu slovenske hmeljarske literature.

Ing. K. M.

DOVOZ HMELJA LETNIKA 1953

(Popravek)

V planu dovoza, objavljenem na 2. in 3. strani, so postopoma izpuščene Kmetijske zadruge Šešče, Višnja vas in Družmirje. Hmeljarji iz okoliša teh zadrug, naj pripeljejo hmelj kakor sledi:

- 21. 9. 1953 — KZ Šešče,
- 25. 9. 1953 — KZ Višnja vas,
- 15. 10. 1953 — KZ Družmirje.

KZ Gorenje naj pripelje hmelj 12. 10. 1953 in ne 29. 10. 1953 kakor je objavljeno v planu dovoza.

Hmezad

TIPIZIRANJE HMELJA

Čeprav je letos količinsko razmerje med posameznimi vrstami hmelja drugačno kakor lansko leto, bo Hmezad kljub temu vršil točno isto klasifikacijo kakor vsa pretekla leta. Zakaj tako? Hmezad si je v povojnih letih z velikim trudom in prav zaradi vzornega poslovanja pridobil ugled v svetu in si ustalil tržišče. Če bi letos postopal drugače, bi izgubil svoj renome in zaupanje ter bi tako izpadel kot resna firma iz svetovne trgovine. To pa bi pomenilo za naše hmeljarstvo udarec, katerega posledice bi zelo težko premagali, kajti v drugič bi si mnogo težje pridobili ugled kakršnega ima naše podjetje sedaj. Kupci nam ne bi več zaupali, ker bi imeli z nami slabe izkušnje — trgovina s hmeljem pa je predvsem stvar zaupanja. Danes imamo n. pr. že celo nekaj večjih vrtdk, ki sploh ne kupujejo več po tipnih vzorcih, temveč samo na našo ponudbo, ker že dobro vedo kakšno ka-

kovost blaga dobijo pod eno ali drugo vrsto. Zato je takšno stališče Hmezada popolnoma upravičeno in ga bodo hmeljarji prav gotovo razumeli, ker je to v interesu našega hmeljarstva za v bodoče. Seveda pa tipiziranje ne bo vršil Hmezad, pač pa za to določena posebna komisija, ki jo sestavljajo člani Hmeljarskega odbora OZZ, Hmezada in Hmeljne komisije, tako da je nepristranost pri določanju tip zagotovljena.

Ob tej priliki opozarjamo hmeljarje — z ozirom na govorice, da Hmezad ne bo prevzemal blaga IV. vrste — da ne bomo prevzemali blaga, ki se je zbiralo kar tako, da se je metalo sveže na kup, da ni bilo pravilno posušeno in ima pokvarjen lupulin. Prevzemali pa bomo vse blago IV. vrste, ki je pravilno posušeno in ima nepokvarjen lupulin. S tem odpadejo govorice, ki hmeljarje samo zavajajo in jim lahko tudi škodujejo.

Na kaj ne sme hmeljar pozabiti pri dovozu hmelja?

Vsak hmeljar mora imeti pri dovozu hmelja s seboj »Hmeljarsko knjižico«. To knjižico izdaja Hmeljna komisija za Slovenijo v Žalcu enotno za vse Kmetijske zadruga, na katerih območju se nahajajo hmeljišča, odnosno ki včlanjujejo pridelovalce hmelja. Namen knjižice je doseči boljšo evidenco nad nasadi hmelja in višino ter kvaliteto pridelka, istočasno pa omogoča boljšo organizacijo dela tako Hmeljni komisiji kakor tudi »Hmezadu«, zadr. trg. podjetju za izvoz hmelja, pri prevzemu in obračunu hmelja in evidenci nad vrečami.

Brez vpisane pristopne številke, ki jo vpiše Hmeljna komisija, in brez registrske številke, katero vpiše Kmetijska zadruga, je knjižica neveljavna.

Trgovsko podjetje »Hmezad« bo prevzemalo samo na podlagi teh knjižic in zato jo mora imeti pridelovalec hmelja ob priliki oddaje hmelja pri sebi.

Podatki o količini in kvaliteti, ki se določita ob prevzemu hmelja, se takoj vpišejo v knjižico. Ob prevzemu hmelja je poleg lastnika lahko tudi navzoč zastopnik hmeljarskega odbora KZ, ki skupaj z lastnikom kontrolira kvalitetni in kvantitetni prevzem.

Hmelj se prevzema po načinu in času, ki ga določi »Hmezad«, zadr. trg. podjetje, Žalec.

Po prevzemu hmelja mora imeti vsak hmeljar izpolnjeno rubriko v knjigi »Evidenca izdanih in vrnjenih vreč«. Prazne vreče vrnejo hmeljarji onemu skladišču, kjer so jih sprejeli. Hmeljarji lahko pristopijo k obračunu šele tedaj, ko sprejmejo potrdilo o vrnjenih vrečah.

Podatki v knjižici morajo odgovarjati dejanskemu stanju. Zloraba knjižice ali vpisovanje netočnih podatkov v knjižico je kaznivo.

Hmeljna komisija za Slovenijo
v Žalcu

Zakaj je nastala kriza pri obiranju?

Mnogo hmeljarjev je letos računalo z normalnim pridelkom oziroma hektarskim donosom hmelja. Mnogi tudi niso predvidevali napad peronospore in niso pravočasno škropili. Še bolj pa je prizadelo tiste hmeljarje, ki so škropili s pokvarjenim pantakanom ter so v najboljši veri, da bi uničili uši, poškovali rastlino tako, da je na teh njivah rdeči pajek pokvaril ali uničil pridelek.

Prišel je čas obiranja — 15. avgust. Le malo hmeljarjev je začelo takrat z obiranjem. Šele čez tri dni so začeli prihajati obiralci ter se je splošno obiranje pričelo v torek 18. avgusta. Vse bi bilo dobro, če bi bilo dovolj obiralcev. Ker pa sta Slovenski poročevalec in Mariborski večer objavila, da velja 25% popusta pri vožnji za obiralce hmelja že od 2. avgusta, se je mnogo obiralcev iz mariborske okolice in Primorske prezgodaj pripeljalo v Savinjsko dolino. Vsi ti so se na lastne stroške takoj vrnili domov. Verjetno ni, da se je kdo od teh pozneje še enkrat vrnil na obiranje hmelja, tako, da je netočno in pomanjkljivo objavljanje časopisja še samo pripomoglo k pomanjkanju obiralcev.

Kako pa smo se hmeljarji sami prevarili pri ocenjevanju letošnjega pridelka, je razvidno iz priložene tabele Kmetijskega posestva OZZ Celje v Žalcu.

Pričakovali smo 36.000 škafov pridelka, to je 10.000 škafov manj kot ga je v resnici bilo, pripravljenih smo imeli šest 16 kvadratnih sušilnic in zato smo na-

ročili poleg domačih še 300 sezonskih obiralcev. Že prvi dan smo ugotovili zmogljivost obiralcev in sušilnic ter smo morali naknadno najeti še 100 obiralcev, posebno še, ker ena skupina iz Krškega zaradi vojaških vežb ni prišla na obiranje.

Obirali smo polnih 16 dni pri 100% obremenitvi sušilnic, ki so opremljene z ventilatorji. Zato ni čudno, da se je pri mnogih hmeljarjih obiranje zavleklo še dalj časa.

Ing. Lojze Kač

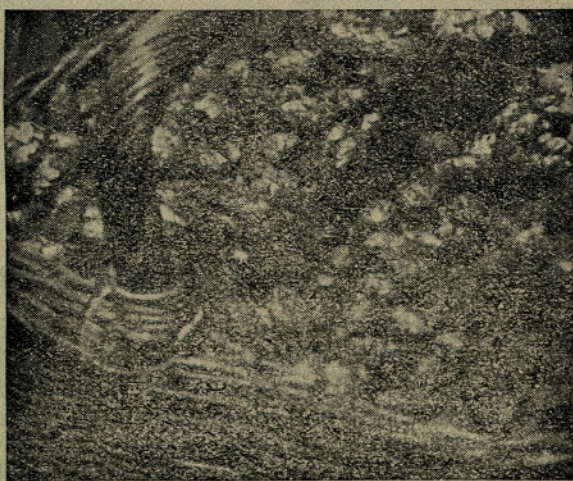
POTEK OBIRANJA HMELJA NA KMETIJSKEM POSESTVU OZZ V ŽALCU

Sušilnice	I		II		III		IV		Skupaj	
	Škafov	Obir.	Škafov	Obir.	Škafov	Obir.	Škafov	Obir.	Škafov	Obir.
18. 8. — torek	547,—	128	453,25	60	197,—	54	523,—	63	1.720,25	305
19. 8. — sredo	1.223,—	153	556,—	61	364,—	47	614,—	63	2.757,—	324
20. 8. — četrtek	1.598,—	157	799,—	91	579,—	70	415,50	61	3.391,50	379
21. 8. — petek	1.082,—	147	901,50	91	709,25	84	771,75	84	3.464,50	406
22. 8. — sobota — dež										
23. 8. — nedelja	1.134,75	108	688,50	73	598,—	84	862,50	84	3.283,75	349
24. 8. — ponedeljek	1.145,25	162	796,50	79	654,75	75	691,50	77	3.288,—	393
25. 8. — torek	1.402,—	140	854,75	75	682,75	75	1.305,75	107	4.245,25	397
26. 8. — sredo	1.421,25	136	703,—	76	677,25	74	712,50	86	3.514,—	372
27. 8. — četrtek — dež										
28. 8. — petek	1.159,—	130	790,25	77	717,75	78	1.173,—	106	3.840,—	391
29. 8. — sobota	1.126,—	126	689,50	77	519,25	76	911,—	124	3.245,75	403
30. 8. — nedelja	1.145,75	118	775,—	76	720,50	76	1.683,—	136	4.324,25	406
31. 8. — ponedeljek	1.397,50	125	970,—	75	705,50	72	1.224,25	113	4.297,25	385
1. 9. — torek	955,—	90	940,—	76	594,75	75	483,75	75	2.973,50	316
2. 9. — sredo	702,75	89	510,75	66	358,—	40	383,—	52	1.954,50	247
16 dni obiranja	16.039,25	1.809	10.428,—	1.053	8.077,75	980	11.754,50	1.231	46.299,50	3620

Pisma uredništva!

Že večkrat smo opozorili hmeljarje, ki našega lista ne prejema, naj nam pošljejo svoj točni naslov, da jim ga bomo v bodoče lahko redno pošiljali. Zato je godrnjanje tistih, ki ga še ne prejema, popolnoma neupravičeno, saj leži krivda na njih in ne na uredništvu. V kolikor tega še posamezniki niso storili, naj to takoj napravijo.

Uredništvo.

Pozdravna brzojavka, ki so jo poslali udeleženci kongresa tovarišu Titu:

Predsedniku FLRJ, maršalu Josipu Brozu Titu
Beograd

Udeleženci letne skupščine Evropskega biroja za hmeljarstvo, v katerem so zastopani proizvajalci Anglije, Francije, Belgije, Zahodne Nemčije in Jugoslavije, izkoriščamo to priliko, da Vam, kot voditelju države gostiteljice, katero Vi tako uspešno vodite, izrečemo našo iskreno zahvalo za gostoljuben sprejem.

Zagotavljamo Vam, da se bomo z veseljem spominjali teh prelepih, čeprav prekratkih dni. Naš obisk v Vaši državi pa nam bo služil za utrjevanje prijateljstva, ki si ga je Jugoslavija pridobila v povojnem svetu.

Prejmite izraze našega iskrenega spoštovanja in prisrčne pozdrave.

Udeleženci letne skupščine Evropskega biroja za hmeljarstvo od 14. do 16. avgusta v Žalcu

